

FULL DE RUTA DE L'ECONOMIA CIRCULAR A CATALUNYA

INFORME DE RESULTATS GLOBAL

15 de març de 2021

Generalitat de Catalunya
**Departament de Territori
i Sostenibilitat**

Març de 2021

Continguts

1. Introducció.....	2
1.1. El procés d'elaboració del FREC	2
1.2. Antecedents	5
2. El procés de participació.....	6
2.1. Objectius del procés participatiu	6
2.2. Sessions d'informació i debat	7
2.3. Formulari de propostes en línia.....	9
3. Resultats quantitius del procés participatiu.....	11
3.1 Entitats participants al procés participatiu.....	11
3.2 Aportacions recollides durant el procés participatiu	13
4. Resultats qualitius del procés participatiu.....	15
4.1 Energètic.....	15
4.2 Tèxtil.....	19
4.3 Construcció	21
4.4 Químic.....	24
4.5 Materials.....	27
4.6 Intersectorial.....	31
4.7 Formació i Ocupació	37
4.8 Residus	43
4.9 Aigua	47
4.10 Ens locals	50
5. Aspectes clau i principis comuns.....	57
5.1. Temàtiques sectorials	57
5.2. Temàtiques transversals.....	58
6. Avaluació de les sessions de debat.....	60
Annex. Llistat d'organitzacions participants.....	63

1. Introducció

1.1. El procés d'elaboració del FREC

El Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya, conjuntament amb el Departament d'Empresa i Coneixement, amb la col·laboració d'altres departaments i el suport de l'equip de PwC, està impulsant una nova estratègia per superar l'actual model econòmic lineal i accelerar la transformació de Catalunya cap a una economia circular: el Full de Ruta de l'Economia Circular a Catalunya.

L'elaboració del Full de Ruta es va iniciar al març de 2020 i s'ha estructurat en base a 4 fases diferenciades, tal i com es pot observar a la **Figura 1**:

Figura 1. Fases de l'elaboració del Full de Ruta de l'Economia Circular a Catalunya

Font: elaboració pròpia.

- 1. Comparativa internacional:** anàlisi de 37 estratègies d'economia circular europees d'àmbit nacional, regional i municipal, amb un recull de més de 50 línies de treball i més de 170 iniciatives (veure la **Figura 2**). L'estudi internacional va identificar bones pràctiques a incorporar i regions referents en l'àmbit de l'economia circular. La comparativa conclou que el nou Full de Ruta tindrà una visió a llarg termini, amb estratègies mixtes que combinin iniciatives i accions transversals i sectorials que siguin flexibles i actualitzables.

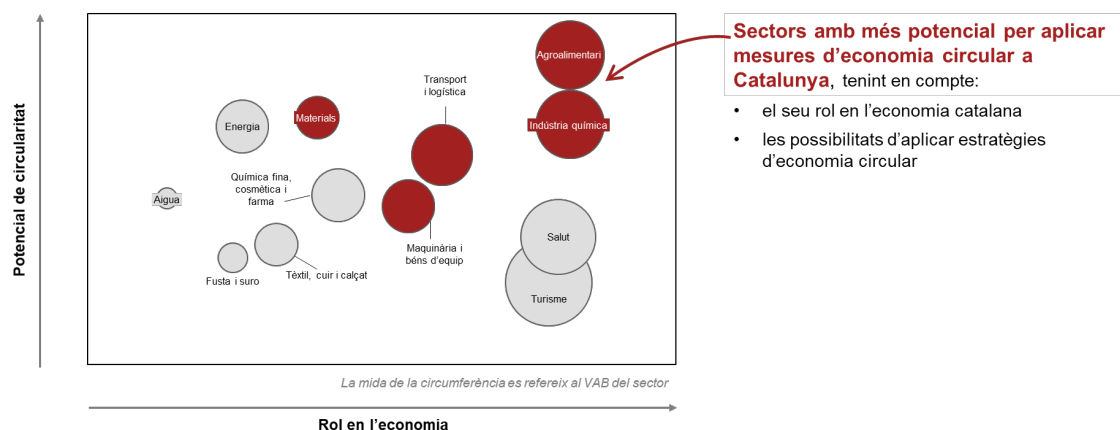
Figura 2. Resum de la comparativa internacional

Font: elaboració pròpia.

- 2. Diagnosi de circularitat:** diagnosi dels reptes de l'economia circular a nivell global i a Catalunya, fent èmfasi en els sectors amb major potencial de circularitat (veure la **Figura 3**). S'evidencia la necessitat urgent d'implantar un model econòmic circular, d'alinejar les polítiques i plans ja existents a Catalunya, així com d'impulsar les sinergies entre els sector públic i privat per aconseguir potenciar la circularitat.

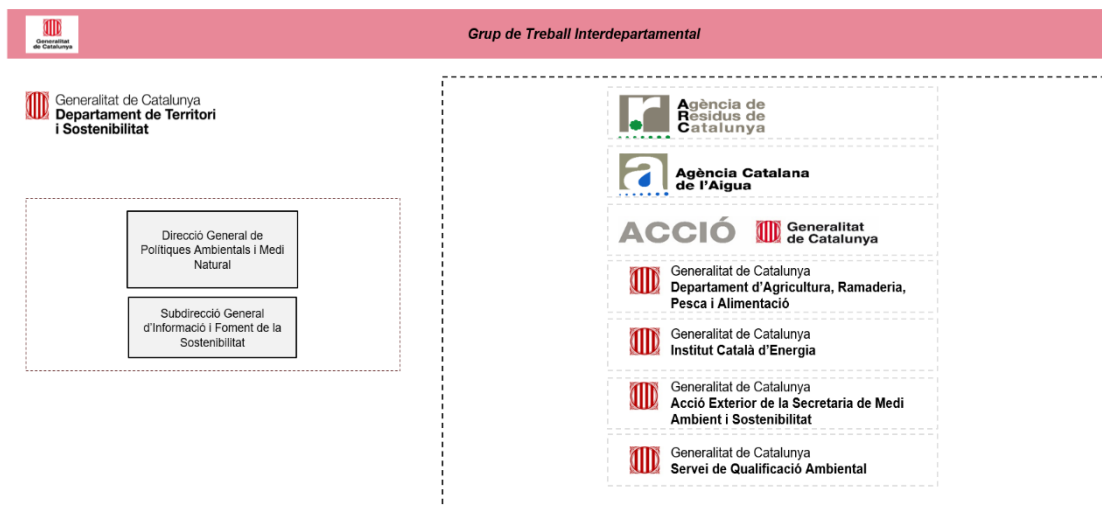
Figura 3. Matriu de sectors per potencial de circularitat i rol en l'economia

Font: elaboració pròpia a partir de l'informe "Anàlisi de la potencialitat i l'impacte econòmic de l'economia circular en els diferents sectors productius de Catalunya" (2016).

- 3. Sessions de treball internes:** sessions de treball específiques amb el grup de treball interdepartamental, grup impulsor del FREC que exerceix el lideratge del seu procés d'elaboració. La seva composició es mostra a la **Figura 4**. Aquestes sessions de treball internes van servir inicialment per alinear objectius i identificar les principals línies de treball, així com per dissenyar i validar la missió, visió, principis i objectius estratègics del Full de Ruta. El grup de treball interdepartamental ha estat la comissió de seguiment del procés de participació i punt de referència per al contrast i validació de les propostes rebudes.

Figura 4. Composició del Grup de Treball Interdepartamental

Font: elaboració pròpia.

4. Procés participatiu: procés que té com a objectius principals debatre les necessitats sectorials i transversals de l'economia circular a Catalunya i posar sobre la taula les línies d'actuació i accions concretes a incorporar en el Full de Ruta (veure la **Figura 5**).

Figura 5. Resum de l'estructura del procés participatiu

Objectius	Desenvolupament de la sessió	Eina utilitzada	Resultats i retorn
Informar dels objectius estratègics, missió, visió, principis i metodologia emprada per elaborar el Full de Ruta de l'Economia Circular a Catalunya Deliberar (debatre) sobre: les necessitats dels sectors econòmics clau de Catalunya per incrementar la seva circularitat les línies d'actuació i les accions necessàries perquè el seu sector avanci cap a l'economia circular Resultats de la deliberació: Propostes en relació amb línies d'actuació i accions concretes per aconseguir el canvi real cap a un model econòmic circular	Les sessions tindran una durada prevista de 1 hora i 30 minuts i estaran formades per un presentador, un dinamitzador i un màxim de 15 assistents en línia 5': Benvinguda als participants per part dels membres impulsors del Full de Ruta → DTES 15': Presentació del context i estat de situació en el procés d'elaboració del Full de Ruta d'Economia Circular (missió, visió, objectius estratègics i metodologia emprada) → Anna Merino, PwC. 5': Explicació del funcionament, estructura i dinàmica de la sessió, els resultats esperats i presentació de l'eina emprada → Marga Rosselló, PwC 60': Dinamització de la sessió i identificació de les necessitats sectorials i de les possibles línies d'actuació i accions → Marga Rosselló, PwC 5': Tancament, comiat i següents passos → DTES	Per tal de dinamitzar la sessió, involucrar i incentivar la participació activa de tots els participants i recollir les propostes de forma sistematitzada, utilitzarem la plataforma miro. Miro es una plataforma interactiva que permet accedir a una pissarra virtual on es poden afegir comentaris, idees... Fes clic per veure el tutorial 1 Fes clic per veure el tutorial 2 Preguem que tots els participant, us registreu abans del començament de la sessió (és totalment gratuïta) i mireu els video-tutorials per entendre com funciona la plataforma.	Un cop finalitzades les sessions participatives es procedirà a: Avaluar les aportacions dels diferents actors pel que fa a línies d'actuació i accions Elaborar un informe amb els resultats del procés: sessions i formulari Elaborar un informe de retorn de les propostes als diferents actors participants Informació adicional Les vies a participar són dues: 1. Sessions d'informació i debat 2. Formulari en línia Link al procés participatiu

Font: elaboració pròpia.

En resum, la comparativa internacional, la diagnosi de circularitat i les sessions de treball internes han servit per identificar referents i bones pràctiques internacionals en l'àmbit de l'economia circular, els reptes als que s'enfronta el món i Catalunya a l'hora d'implementar un model econòmic circular i, per últim, per establir la missió, visió, principis i objectius estratègics que regiran el Full de Ruta de l'Economia Circular a Catalunya.

Arribats a aquest punt, i com a element clau del procés d'elaboració, s'inicia un procés participatiu amb agents públics i privats, sectorials i transversals, per debatre les necessitats en relació amb l'economia circular a Catalunya i recollir línies d'actuació i accions concretes.

1.2. Antecedents

Al 2015, el Departament de Territori i Sostenibilitat va aprovar **l'Estratègia d'impuls a l'economia verda i a l'economia circular** per a un període inicial de 5 anys. Amb aquesta estratègia, la Generalitat de Catalunya perseguia promoure la sostenibilitat com a eix estratègic per assolir la recuperació econòmica, millorar la competitivitat, crear ocupació i reduir els riscos ambientals, i, per això, establia els següents objectius:

- Alinear l'estratègia del Govern en matèria de competitivitat d'acord amb les línies de creixement intel·ligent, sostenible i integrador que postulen la Unió Europea i els països capdavanters del nostre entorn.
- Donar coherència i visibilitat als esforços que en matèria d'economia verda i circular està desenvolupant el Govern a partir del seu impuls des dels diferents departaments.
- Establir prioritats entre les actuacions futures per part del Govern.
- Incrementar el lideratge empresarial i la capacitat d'arrossegament cap a una economia verda i circular de les empreses i del conjunt de la societat.

Aquesta estratègia ha jugat un paper molt rellevant a Catalunya de conscienciació, divulgació i unió; ara, però, cal fer un pas més i traslladar aquest efecte impulsor a la realitat del mercat.

Cal destacar que, enfront la crisi econòmica i sanitària de la COVID-19, hi ha hagut un enorme consens social i polític per prendre aquest moment de recuperació econòmica com una gran oportunitat de transició ecològica que ens porti cap a un desenvolupament sostenible, en el qual l'economia circular hi juga un paper vital. Prova d'això són el *Next Generation EU* (2021-2024) i el Marc Financer Plurianual (2021-2027) de la Comissió Europea i el Pla de Reactivació Econòmica i Protecció Social (CORECO) de la Generalitat de Catalunya, que situen la transició ecològica com a pilar bàsic on es destinaran gran part dels fons públics per recuperar l'economia.

2. El procés de participació

Com a element clau de l'elaboració del Full de Ruta de l'Economia Circular a Catalunya es va plantejar un **procés participatiu**, estructurat en 3 fases (veure **Figura 6**): preparació del procés, participació pública i la presentació dels resultats i el retorn.

Figura 6. Diagrama resum del procés

Font: elaboració pròpia.

Es van habilitar doncs dues vies de participació perquè institucions, entitats i empreses poguessin contribuir al procés participatiu del Full de ruta de l'economia circular a Catalunya:

1. 10 sessions de debat en línia
2. 10 Formularis en línia

Per una banda, la primera via, les sessions de debat en línia, anava adreçada a entitats de segon nivell que es van identificar com a rellevants per a cada sector/àmbit analitzat a través d'un mapa d'actors elaborat prèviament a cada sessió. Per altra banda, el formulari en línia estava obert a qualsevol persona interessada que volgués fer arribar les seves propostes.

Les qüestions plantejades als dos canals, però, eren idèntiques i pretenien detectar iniciatives i casos d'èxit d'economia circular que ja s'estan implementant, així com identificar línies d'actuació i accions concretes clau que s'haurien d'afegir al full de ruta per aconseguir el canvi real cap a un model econòmic circular a Catalunya.

El portal participa participa.gencat.cat, s'ha utilitzat com a eina de comunicació amb els agents durant tot el procés de participació. Al portal s'ha publicat diferents documents informatius del detall del procés, els documents base i els informes de resultats de cada sessió de participació, així com els formularis en línia, als quals s'hi podia accedir per respondre les preguntes plantejades a través de la mateixa web.

2.1. Objectius del procés participatiu

Els objectius del procés participatiu són:

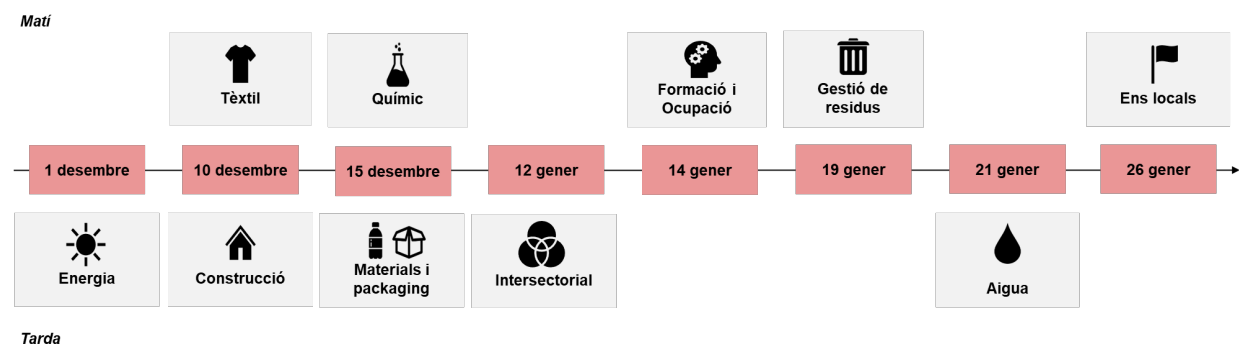
- **Informar** dels objectius estratègics, missió, visió, principis i metodologia emprada per elaborar el Full de Ruta de l'Economia Circular a Catalunya.
- **Deliberar (debatre)** sobre:
 - Les necessitats dels sectors econòmics clau de Catalunya per incrementar la seva circularitat.
 - Les línies d'actuació i les accions necessàries perquè el seu sector avanci cap a l'economia circular.

- **Resultats de la deliberació:**
 - Propostes en relació amb línies d'actuació i accions concretes per aconseguir el canvi real cap a un model econòmic circular

2.2. Sessions d'informació i debat

El procés participatiu va estructurar-se en 10 sessions participatives (veure la **Figura 7**): es van portar a terme 6 sessions de debat a nivell sectorial (energia, tèxtil, construcció, químic, materials, aigua), i altres 4 sessions de caire transversal (intersectorial, formació i ocupació, gestió de residus i ens locals).

Figura 7. Diagrama i calendari de les sessions participatives

Font: elaboració pròpia.

La primera sessió participativa va ser la sessió del sector energètic, i va tenir lloc l'1 de desembre de 2020. El 10 i 15 de desembre es van dur a terme les sessions dels sectors tèxtil, construcció, químic i materials. La resta de sessions van tenir lloc durant el gener de 2021, sent la sessió d'ens locals del 26 de gener l'última sessió del procés participatiu.

Metodologia

A causa de la irrupció i propagació de la pandèmia de la COVID-19 i les conseqüents mesures sanitàries aplicades, el procés participatiu no es va poder realitzar en format presencial. Tot i així, les eines tecnològiques actuals van permetre desenvolupar la sessió amb normalitat en format vídeo-conferència a partir de la plataforma ZOOM. Per tal de dinamitzar la sessió i que els participants poguessin fer les seves aportacions, es va utilitzar la plataforma visual col·laborativa Miro.

Estructura de les sessions de debat en línia

Totes les sessions de debat en línia van tenir una **durada de 1 hora i 30 minuts** i es van estructurar de la manera següent:

1. Benvinguda (5')

El Departament de Territori i Sostenibilitat dona la benvinguda als participants en representació dels membres impulsors del Full de Ruta.

2. Presentació de l'elaboració del Full de Ruta (15')

S'explica el context i estat de situació del procés d'elaboració del Full de Ruta d'Economia Circular a Catalunya (missió, visió, principis, objectius estratègics i metodologia emprada).

3. Explicació de la sessió (5')

La dinamitzadora explica l'estructura de la sessió, els objectius que es pretenen assolir i l'eina emprada per dinamitzar la sessió (Miro).

4. Dinamització de la sessió (60')

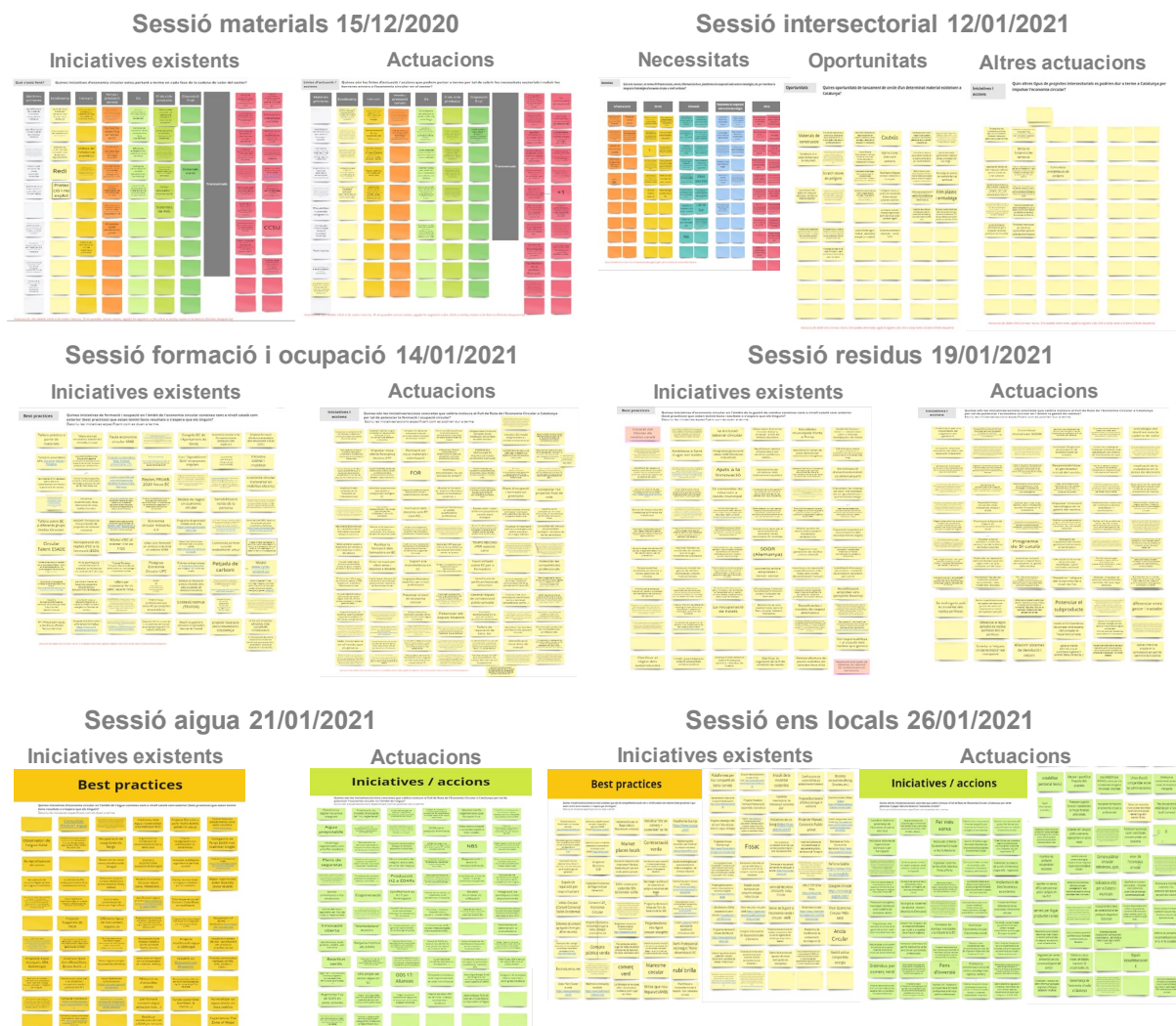
La dinamitzadora planteja les qüestions i els participants les responen directament a la plataforma Miro (veure la **Figura 8**). Al final de cada pregunta, s'inicia un torn de paraula per donar oportunitat als actors d'estendre, detallar o aclarir les aportacions escrites al Miro.

5. Tancament i comiat (5')

El Departament de Territori i Sostenibilitat fa el comiat agraint a tots els assistents la seva participació i els recorda la possibilitat de dirigir el formulari en línia als seus associats o socis perquè puguin aportar les seves idees sobre les línies d'actuació i accions concretes a incorporar en el Full de Ruta.

Figura 8. Captura de pantalla de les respostes dels participants a la plataforma Miro

Font: elaboració pròpia

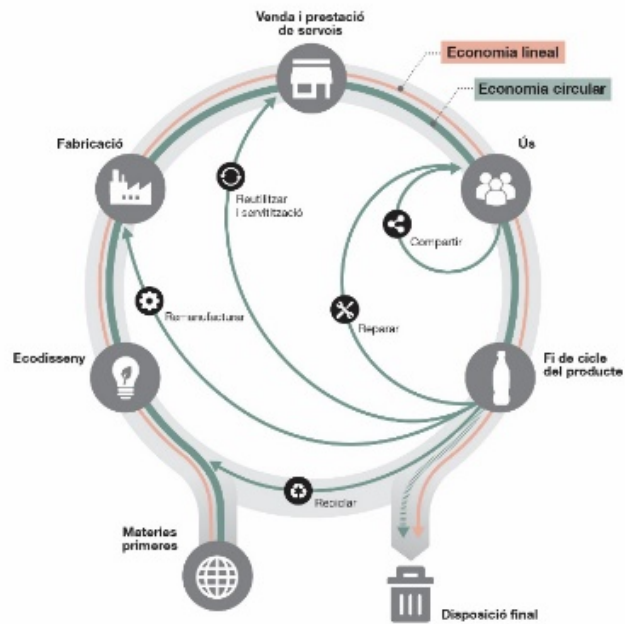
2.3. Formulari de propostes en línia

Es va crear un formulari en línia perquè aquelles entitats i organitzacions no identificades en el marc del mapa d'actors elaborat amb caràcter previ a cada sessió de debat tinguessin l'oportunitat d'aportar el seu coneixement sobre iniciatives i casos d'èxit que ja s'estan implementant, així com de fer arribar les seves propostes concretes sobre línies d'actuació i accions a afegir al full de ruta.

L'eina emprada per la realització dels formularis de propostes en línia va ser Google Forms. En primer lloc, es feia una introducció on es contextualitzava l'economia circular en el sector o temàtica corresponent. En el cas de les sessions on les iniciatives s'agrupaven segons la fase de la cadena de valor del sector (les quals van ser les sessions d'energia, tèxtil, construcció, químic i materials), es presentava la bombeta de l'economia circular dissenyada per la Generalitat de Catalunya, que incorpora totes les fases de la cadena de valor i serveix com a referent per contestar les preguntes plantejades (veure la **Figura 9**). A continuació, es plantejaven les mateixes qüestions que a les sessions d'informació i debat, a les quals els participants podien respondre de forma oberta i sense límit de paraules.

Alguns participants van decidir fer arribar les seves aportacions mitjançant correu electrònic o documents específics en word. Per simplificar, hem englobat aquestes aportacions en el marc del concepte "aportacions al formulari en línia o assimilades".

Figura 9. Bombeta de l'Economia Circular

Font: elaboració pròpia.

3. Resultats quantitius del procés participatiu

Al llarg del procés participatiu van tenir lloc 6 sessions sectorials i 4 transversals, on hi van participar 86 entitats diferents. Pel que fa als formularis en línia, 8 entitats els van respondre, 5 de les quals ja havien participat a la sessió de debat. Per tant, en total van participar 89 entitats diferents (veure la llista completa a l'Annex), representades per un total de 143 agents, que van realitzar 512 aportacions d'iniciatives i accions a incloure al FREC (veure Figura 10).

Figura 10. Principals dades del procés participatiu

Font: Elaboració pròpia

3.1 Entitats participants al procés participatiu

La **Taula 1** presenta el nombre de participants (agents i entitats) a les sessions de debat i als formularis. Les sessions amb un mapa d'actors inicial més ampli són les que van comptar amb una participació total més alta. En aquest sentit tenint en compte les sessions de debat i els formularis rebuts, van ser les sessions de Formació i Ocupació, Ens locals i Intersectorial les que van comptar amb més assistència, amb un total de 28, 27 i 25 entitats participants respectivament. Les sessions de Materials, Residus i Químic, per la seva part, van tenir 22, 21 i 20 entitats participants. Les sessions participatives amb mapes d'actors inicials més reduïts, van tenir un nombre de participants més baix, 16 en el cas de la sessió d'energia i construcció, i 15 en el cas de la sessió tèxtil. Per últim, la sessió d'aigua, que partia del mapa

d'actors més reduït, va ser òbviament la que va rebre menys participants, tant en nombre d'agents (12) com en nombre d'entitats (11).

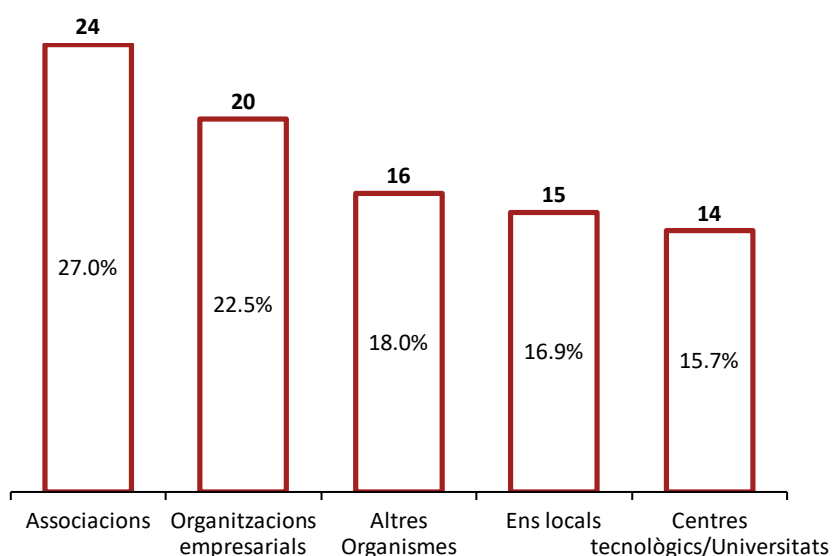
Taula 1. Nombre de entitats i agents participants en el procés participatiu

Sessió	Agents a les sessions de debat	Entitats a les sessions de debat	Entitats als formularis	Total entitats participants
Energètic	20	15	1	16
Tèxtil	17	15		15
Construcció	22	16		16
Químic	30	18	2	20
Materials	28	21	1	22
Intersectorial	30	24	1	25
Formació i Ocupació	34	26	2	28
Residus	24	21		21
Aigua	12	10	1	11
Ens locals	36	26	1	27

Font: Elaboració pròpia

A la **Figura 11** es presenta la classificació de les 89 entitats segons la seva tipologia. D'acord amb els mapes d'actors dissenyats prèviament a cada sessió, la majoria de entitats participants al procés participatiu són associacions (un 27% del total d'entitats) i representants d'organitzacions empresarials (un 22,5% del total d'entitats). També van participar altres organismes públics i ens locals, els quals representen el 18% i el 16,9% del total respectivament. El tipus d'entitat menys freqüent entre els participants són els centres tecnològics i universitats, que representen el 15,7% del total d'entitats participants.

Figura 11. Entitats participants segons tipus d'entitat

Font: Elaboració pròpia Modificar el tema de les empreses

3.2 Aportacions recollides durant el procés participatiu

Durant el procés participatiu es van recollir en total 512 aportacions, 464 procedents de les sessions de debat i 48 procedents dels formularis en línia o assimilades (veure la **Taula 2**). La majoria de les aportacions, 279 de 512, es concentren a les sessions de caire transversal (veure **Figura 12**), com ara la intersectorial (16,4% del total), formació i ocupació (14,3 % del total), ens locals (13,7 % del total) i residus (10,2% del total). Pel que fa a les sessions sectorials, les que més aportacions van recollir van ser les del sector de l'aigua, energètic i dels materials, (un 9,2%, 8,8% i 8,4% del total respectivament). Per últim, les sessions que van acumular un nombre menor d'aportacions van ser les del sector químic, de construcció i tèxtil, les quals representen el 7,8%, 6,3% i 5,1% del total respectivament.

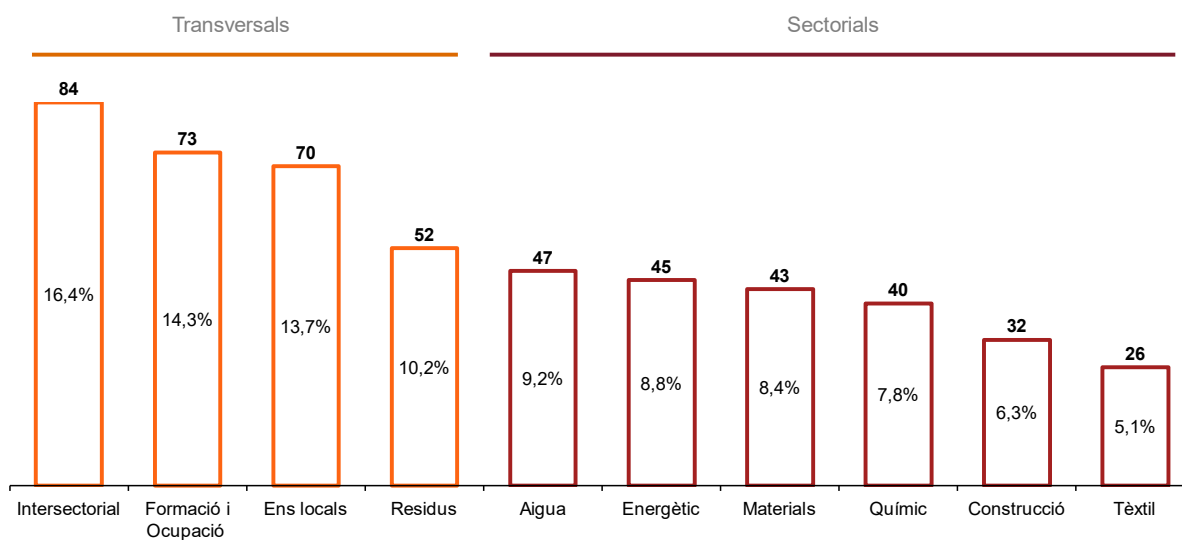
Taula 2. Nombre d'aportacions recollides per àmbit i via de contacte

Sector	Nombre d'aportacions a les sessions de debat	Nombre d'aportacions al formulari en línia o assimilades	Total aportacions
Energètic	19	26	45
Textil	26		26
Construcció	32		32
Químic	32	8	40
Materials	41	2	43
Intersectorial	82	2	84
Formació i Ocupació	67	6	73
Residus	52		52
Aigua	44	3	47
Ens locals	69	1	70

TOTAL	464	48	512

Font: Elaboració pròpia

Figura 12. Accions proposades pels participants del procés participatiu per sessió

Font: Elaboració pròpia

4. Resultats qualitatius del procés participatiu

En aquest apartat es descriuen les aportacions a les quals es donarà un retorn, que són les aportacions relatives a les possibles línies d'actuació i accions a implementar en el Full de Ruta. Les aportacions relatives a iniciatives existents es poden trobar en els informes de resultats de cada sessió.

4.1 Energètic

A la **Taula 3** s'especifiquen les 19 línies d'actuació i accions identificades pels participants a la **sessió de debat** del sector energètic, classificades segons a quina fase de la cadena de valor apliquen.

Taula 3. Proposta dels participants a la sessió d'energia sobre accions concretes a implementar en el Full de Ruta segons la fase de la cadena de valor que aplica

ID	Fase de la cadena de valor	Aportacions dels participants
ene-1	Matèries primeres	Preservar el sòl per a usos diversos i no només per a l'agrovoltaica
ene-2	Matèries primeres	Utilitzar els residus com a fonts energètiques no convencionals
ene-3	Matèries primeres	Impuls de la bioenergia autòctona a partir de l'aprofitament de la biomassa forestal i agrícola
ene-4	Ecodisseny	Etiquetatge d'eficiència energètica a tota la maquinaria industrial
ene-5	Fabricació	Donar a conèixer i facilitar els tràmits administratius per a la conversió de vehicles de combustió a elèctrics
ene-6	Fabricació	Reforçar la xarxa elèctrica a partir de carregadors bidireccionals per vehicles elèctrics
ene-7	Fabricació	Impulsar la bioenergia al sector industrial i el disseny de processos sostenibles i neutres en carboni
ene-8	Venda i prestació de serveis	Implantar xarxes de calor amb biomassa en l'àmbit públic residencial

ene-9	Venda i prestació de serveis	Modernitzar, donar visibilitat i promocionar la borsa de subproductes i matèries primeres existent (residurecurs) com a marketplace de recursos disponibles
ene-10	Ús	Donar ajudes per rehabilitar energèticament edificis i habitatges
ene-11	Ús	Facilitar la simbiosi industrial en l'aprofitament d'energia que no s'utilitza internament en les empreses
ene-12	Disposició final	Fomentar una economia regenerativa amb processos holístics i cicles que es retroalimentin aportant valor en la societat i el medi ambient
ene-13	Transversals	Alinear i coordinar l'impuls d'economia circular a tots els sectors a partir d'un model de governança transversal
ene-14	Transversals	Divulgar la filosofia i promoure accions d'economia circular per aconseguir incrementar la conscienciació circular de tota la ciutadania
ene-15	Transversals	Incorporar al preu dels productes tot el cicle de vida dels béns d'equip
ene-16	Transversals	Establir una fiscalitat que promogui l'economia circular a partir de subvencions i desincentivi l'economia lineal a partir d'una taxa CO ₂ lligada als combustibles fòssils
ene-17	Transversals	Crear finestres úniques per ajudar a les indústries en la dinamització de projectes vinculats a la transició energètica
ene-18	Transversals	Crear un impost que gravi les emissions de CO ₂
ene-19	Transversals	Gravar amb impostos importants a les matèries primeres no regenerables

Font: elaboració pròpia a partir de les aportacions dels participants a la sessió de debat en línia, recollides en la plataforma MIRO.

A la **Taula 4** s'especifiquen les 26 aportacions al formulari en línia o **assimilades** del sector energètic.

Taula 4. Proposta dels participants al formulari en línia d'energia o assimilades sobre accions concretes a implementar en el Full de Ruta segons la fase de la cadena de valor que aplica

ID	Aportacions dels participants
ene-20	La identificació de les illes com entorn pilot per a la transformació cap a una economia circular, ja que les illes s'afronten a importants desafiaments a causa de la seva condició d'aïllament, que comporta una elevada pressió sobre els recursos, una diversitat econòmica limitada i una important vulnerabilitat al canvi climàtic. Per exemple, les illes pateixen falta d'energia i dependència dels combustibles fòssils importats, però disposen d'un gran potencial per a la generació d'energia renovable. Un altre exemple són les dificultats de gestió de residus, la falta d'espai sumada al alt valor natural de la major part del territori. A més a més, el turisme, que és un motor fonamental per a les economies locals, suposa una enorme pressió per les infraestructures locals, especialment per l'energia, la mobilitat i els sistemes de gestió de residus.
ene-21	La consideració de les bateries com a part de la cadena de valor clau gràcies al seu paper fonamental en la transformació cap a una mobilitat descarbonitzada a través de la mobilitat elèctrica, de forma anàloga a la realitzada per la Comissió Europea en el Pla d'Acció per a l'Economia Circular adoptat el 2020.
ene-22	La inclusió d'indicadors en el Pla d'Acció per a l'economia circular que permetin el seguiment de la contribució de l'energia en l'economia circular: un indicador de seguiment del consum de matèries primes, en concret de combustibles, ja que la seva evolució permetrà constatar la transformació cap a la circularitat de l'economia i el compliment dels objectius establerts en matèria d'energia i clima i un indicador de seguiment relacionat amb el percentatge d'energia final consumida d'origen renovable, desglossat per tipologia d'energia, de forma que es pugui fer un seguiment de la contribució de les diferents fonts.
ene-23	Garantir l'ús eficient del terreny: de forma general el terreny en el que es disposa d'una bona qualitat de recurs energètic és un bé escàs, per el que s'ha de garantir el millor ús possible. En cas de la seva utilització per a noves instal·lacions de generació d'energia renovable o sistemes d'emmagatzematge d'energia, seria oportú incentivar aquelles que presentin la major densitat energètica possible, es a dir, que permetin maximitzar la generació i/o el emmagatzematge d'energia per unitat de superfície, considerat de forma positiva el valor afegit que s'aconsegueix amb la hibridació de tecnologies.
ene-24	La facilitació de l'ús d'equips remanufacturats o reparats en l'activitat de distribució d'energia elèctrica, establint una normativa que permeti validar els mateixos, i el seu reconeixement dels costos associats.
ene-25	Establir mecanismes de flexibilitat relacionats amb la retribució de l'activitat de distribució elèctrica, que permeti posar en marxa mercats per a una segona vida dels equips anteriorment destinats a l'activitat de distribució elèctrica, d'acord amb els principis de l'economia circular.
ene-26	Establir un marc normatiu estable, proporcional i coherent amb la unitat de mercat, que ofereixi certesa i que asseguri les inversions a llarg termini. Això inclou la necessitat d'harmonitzar els marcs normatius automàtics, per evitar trencar la unitat de mercat i per garantir una aplicació eficient i homogènia en els diferents territoris, evitant la sobrerregulació.
ene-27	Normativa integrada que permeti la interacció entre sectors per tancar cercles productius. Mesures específiques com, per exemple, una aplicació eficaç i àgil de les figures de fi de condició de residu i declaració de la condició de subproducte. Resulta necessària també una regulació adequada del mercat de matèries primeres secundàries, desenvolupant eines de certificació i homologació per a demostrar la qualitat de les mateixes, així com incentius per a la seva utilització.

ene-28	La simplificació administrativa per a la tramitació de les transformacions en les instal·lacions que persegueixen materialitzar millores amb l'objectiu d'incorporar la circularitat en els processos.
ene-29	Establir mecanismes de flexibilitat per a que les solucions innovadores que es dissenyen inspirades en principis d'economia circular tinguin la possibilitat de desenvolupar-se mentre el marc normatiu s'adequa.
ene-30	Definir indicadors i de procediments harmonitzats de mesurament i de certificació d'objectius. L'avaluació de les polítiques, plans i estratègies, i el mesurament de la seva eficàcia, cal fer-ho de forma transparent des de indicadors homogenis, comparables, calculats en base a procediments harmonitzats i validats amb criteris tècnics.
ene-31	Crear mecanismes econòmic-fiscals que impulsin el desenvolupament de models d'economia circular i fomentin comportaments responsables i sostenibles, dotant facilitats específiques per als projectes amb connotació circular. Haurien de desenvolupar-se programes de finançament especialment per donar suport a les iniciatives centrades en les ciutats i en les cadenes de valor estratègiques, com les relacionades amb la indústria de l'energia renovable. Algunes propostes serien la incorporació d'externalitats negatives per evitar barreres de preus, la utilització de sistemes de <i>bonus</i> orientats a la producció sostenible i consum responsable, la fiscalitat positiva, incentivant amb menor carga impositiva les activitats del àmbit de l'economia circular de materials valoritzats o la creació de productes i solucions circulars, i per últim, les mesures per desincentivar l'abocament de residus valoritzables.
ene-32	Introduir criteris de circularitat en els processos d'adquisició i contractació de les administracions públiques (contractació pública verda) que té un efecte tractor sobre la demanda de bens i serveis més circulars. El sector públic no és només el major comprador i contractant de bens i serveis, sinó que la seva forma de procedir es exemplar i impulsora del comportament equivalent en el sector privat. Caldria establir mecanismes per afavorir les col·laboracions i sinèrgies entre companyies a la fi d'accelerar el desenvolupament d'un ecosistema favorable.
ene-33	Promoció del disseny circular i la extensió de la vida útil per mantenir el valor dels bens i serveis actius. Aquestes mesures han de fomentar l'ecodisseny, fent que els productes estiguin dissenyats per el desmuntatge, la modularitat, reparabilitat, flexibilitat o biodegradabilitat, per permetre la reutilització, remanufacturació, reacondicionament o regeneració.
ene-34	Situar la contractació verda o circular en el focus de les empreses i administracions públiques.
ene-35	Fomentar l'ús de materials reciclats i biomaterials, amb l'ús de llibres de substàncies tòxiques o declaracions ambientals de producte (DAP o LCA) en les etapes de disseny i construcció de bens, equips, edificis i instal·lacions.
ene-36	Fomentar el desenvolupament d'hidrogen verd com a solució sostenible a les necessitats energètiques de sectors industrials d'alta intensitat energètica amb prioritat de descarbonització.
ene-37	Establir un marc de finançament i fiscalitat de l'economia circular. És necessari establir mecanismes econòmic-fiscals que impulsin el desenvolupament de models d'economia circular i a la vegada fomentin comportaments responsables i sostenibles.
ene-38	Fomentar la eficiència i l'electrificació en l'edificació (residencial i terciària) i en el transport. Això en concret implica el foment de la implantació de les tecnologies de mobilitat elèctrica i la bomba de calor.
ene-39	Fomentar l'autoconsum amb energia fotovoltaica en les llars.

ene-40	Facilitar i fomentar el desplegament d'infraestructures de punts de recarrega pública o privada.
ene-41	Fomentar l'ús de sistemes de gestió energètica que, basats en plataformes intel·ligents, ajudin al ciutadà, empreses o administracions públiques a visualitzar i poder actuar en els seus hàbits de consum.
ene-42	Impulsar la instal·lació de plantes de reciclatge de bateries de cotxes elèctrics fora d'ús.
ene-43	Impulsar la instal·lació de plantes de reciclatge de pales i altres components de aerogeneradors fora d'ús.
ene-44	Impulsar la instal·lació de plantes de reciclatge de plaques fotovoltaïques fora d'ús.
ene-45	Impulsar la creació d'un mercat de matèries primeres secundàries. La adequada col·lecció i gestió dels materials secundaris o residus és fonamental no només per assegurar el compliment de la normativa mediambiental, sinó també per maximitzar el seu valor i possibilitar fluxos circulars creant, entre altres coses, sinèrgies entre els diferents sectors.

Font: elaboració pròpia a partir de les aportacions dels participants al formulari en línia o assimilades

4.2 Tèxtil

A la **Taula 5** s'especifiquen les 26 línies d'actuació i accions identificades pels participants a la **sessió de debat** del sector tèxtil, classificades segons a quina fase de la cadena de valor apliquen. En aquest cas, no es van rebre aportacions a través del formulari en línia.

Taula 5. Proposta dels participants a la sessió tèxtil sobre accions concretes a implementar en el Full de Ruta segons la fase de la cadena de valor que aplica

ID	Fase de la cadena de valor	Aportacions dels participants
tex-1	Matèries primeres	Finançar i promocionar la investigació de nous materials tèxtils, així com facilitar el contacte entre investigadors i empreses perquè els descobriments acabin tenint un impacte real en el mercat
tex-2	Matèries primeres	Potenciar l'ús de matèries primeres secundàries a partir de l'excedent de material reciclat de qualitat
tex-3	Matèries primeres	Potenciar i promocionar l'ús de marketplaces per visualitzar excedents, subproductes i residus totalment vàlids per reutilitzar
tex-4	Matèries primeres	Crear i promoure espais col·laboratius de visualització sobre els reptes circulars als que s'enfronten les empreses tèxtils i les oportunitats identificades pels centres tecnològics i universitats
tex-5	Matèries primeres	Potenciar la borsa de subproductes (residurecurs)

tex-6	Ecodisseny	Incloure una assignatura obligatòria sobre l'economia circular al sector tèxtil al pla d'estudi de les escoles de moda i formar al professorat sobre la matèria
tex-7	Ecodisseny	Crear una etiquetatge que certifiqui que les matèries primeres utilitzades per la creació de la peça tèxtil esdevé d'origen reciclat
tex-8	Ecodisseny	Investigació en substitució dels "impropis" per materials més fàcilment reciclables
tex-9	Ecodisseny	Cercar solucions al fet que l'etiqueta en si mateix és un problema a l'hora de reciclar i contamina el propi reciclatge
tex-10	Ecodisseny	Augmentar el grau de traçabilitat no només a través de l'etiqueta sinó també a través del fil, ja que molta gent es treu l'etiqueta i la traçabilitat es perd
tex-11	Fabricació	Potenciar la creació de nous processos de fabricació que utilitzin menys recursos: aigua, matèries primeres, etc.
tex-12	Fabricació	Incentivar la reindustrialització tèxtil a Catalunya sota principis de circularitat
tex-13	Venda i Prestació de Serveis	Donar assessorament i finançar iniciatives i petits projectes d'emprenedoria local relacionats amb el <i>recycling</i> i el <i>upcycling</i>
tex-14	Venda i Prestació de Serveis	Potenciar la servitització com a model de negoci
tex-15	Venda i Prestació de Serveis	Recolzar al comerç de segona mà
tex-16	Venda i Prestació de Serveis	Eines i campanyes adreçades a consumidors en col·laboració amb oficines, entitats i associacions de consum tèxtil
tex-17	Ús	Fer campanyes publicitàries amb missatges clarificadors i sensibilitzadors sobre com fer un ús i rentat sostenible de les peces tèxtils per tal de minimitzar els microplàstics
tex-18	Fi de cicle del producte	Impulsar la recollida per separat dels residus tèxtils als municipis, que serà obligatòria a la UE a partir del 2025, amb la implantació de contenidors tèxtils a disposició dels usuaris
tex-19	Disposició final	Fer un estudi de casos d'èxit d'economia circular en el sector del tèxtil i de les possibilitats d'ús dels excedents tèxtils, on l'ecodisseny juga un paper fonamental, per donar eines facilitadores a les empreses davant la imminent prohibició de la destrucció d'excedents

tex-20	Disposició final	Promoure la valorització del material tèxtil amb fibres de qualitat adequada
tex-21	Disposició final	Estudi per entendre com s'implementa la normativa sobre l'SCRAP tèxtil
tex-22	Transversals	Donar incentius fiscals a aquelles empreses que utilitzin material reciclat com a matèria primera
tex-23	Transversals	Fer campanyes de comunicació per conscienciar a tota la ciutadania catalana sobre la necessitat d'adoptar un canvi de model i quines accions podem fer com a individus per ser més circulars
tex-24	Transversals	Desenvolupar sistemes i estàndards de traçabilitat com codis escanejables que incorporin tota la informació del procés productiu, generant sinèrgies entre el sector tèxtil i el tecnològic
tex-25	Transversals	Estendre el Vallès circular a tota Catalunya, una iniciativa pionera que impulsa la col·laboració públic-privada en la incorporació dels principis de l'economia circular en les polítiques de desenvolupament econòmic, social i ambiental
tex-26	Transversals	Dissenyar i desenvolupar una borsa de subproductes específica pel sector tèxtil (Cuir, pell, triturats, draps, fibres, cotó, sintètics ...) a partir del mecanisme existent de residurecurs. Donar visibilitat sobre la quantitat i diversitat de materials que incorpora el sector i definir les possibilitats que això representa en termes d'economia circular, donant exemples de com es poden circular aquests materials segons les necessitats dels diferents actors i sectors

Font: elaboració pròpia a partir de les aportacions dels participants a la sessió de debat en línia, recollides en la plataforma MIRO.

4.3 Construcció

A la **Taula 6** s'especifiquen les 32 línies d'actuació i accions identificades pels participants a la **sessió de debat** del sector de la construcció, classificades segons a quina fase de la cadena de valor apliquen. En aquest cas, no es van rebre aportacions a través del formulari en línia.

Taula 6. Proposta dels participants a la sessió construcció sobre accions concretes a implementar en el Full de Ruta segons la fase de la cadena de valor que aplica

ID	Fase de la cadena de valor	Aportacions dels participants
con-1	Matèries primeres	Promoure l'ús de matèries primeres renovables, reciclables i reutilitzables per part dels fabricants

con-2	Matèries primeres	Permetre la valorització energètica de residus en la fabricació de ciment i materials ceràmics
con-3	Matèries primeres	Promoure les plataformes que donen a conèixer les matèries primeres reciclades
con-4	Ecodisseny	Impulsar la digitalització dels processos de disseny per permetre la incorporació d'informació ambiental dels productes
con-5	Ecodisseny	Reforçar els estudis ambientals dels projectes d'obres
con-6	Ecodisseny	Situar a l'usuari al centre del disseny d'habitatges sostenibles, per garantir un major grau de satisfacció per part de l'usuari
con-7	Ecodisseny	Orientar els habitatges cap a nous models d'ús, com per exemple habitatges amb serveis comuns
con-8	Ecodisseny	Fomentar el disseny de projectes de construcció que incloguin des de la previsió del manteniment de l'obra fins a la seva desconstrucció i reutilització
con-9	Fabricació	Promoure la construcció industrial, començant per projectes liderats pel sector públic
con-10	Fabricació	Afavorir aquells productes que són desmuntables
con-11	Fabricació	Potenciar l'ús d'energies renovables en la construcció
con-12	Fabricació	Repensar l'emalatge dels productes de construcció de manera que generin menys volum de residus
con-13	Venda i prestació de serveis	Requerir més informació sobre les característiques dels productes
con-14	Ús	Prioritzar l'ús de materials amb més durabilitat, reciclabilitat o inèrcia tèrmica
con-15	Ús	Promoure el cohabitatge
con-16	Ús	Fomentar la conservació dels edificis

con-17	Ús	Promoure la participació dels usuaris en el manteniment i gestió dels edificis
con-18	Fi de cicle del producte	Facilitar la classificació d'un material com a subproducte, en lloc de residu
con-19	Fi de cicle del producte	Creació d'un "passaport de materials", un inventari dels materials disponibles als edificis en ús i el moment en què estaran disponibles per a noves construccions
con-20	Disposició final	Impulsar un canvi legislatiu per desincentivar la disposició final dels residus de construcció i demolició
con-21	Disposició final	Incrementar el pes de l'abocament i la incineració de residus en la quantificació de l'impacte ambiental que es du a terme durant l'Anàlisi del Cicle de Vida (ACV) dels productes
con-22	Transversals	Digitalització de tota la informació que acompanya a un producte de construcció (DAPs, % reciclat, tipus de gestió final de producte, etc.) amb la creació de bases de dades estandarditzades a Catalunya
con-23	Transversals	Aplicar criteris de compra verda pública ja que representa una part molt rellevant dels ingressos de tota la cadena de valor del sector
con-24	Transversals	Actualització del Decret d'ecoeficiència en els edificis per incorporar criteris relacionats amb el cicle de vida i la rehabilitació dels edificis
con-25	Transversals	Promoure un projecte de rehabilitació d'un barri pilot sostenible, energèticament positiu i autosuficient
con-26	Transversals	Implementar incentius fiscals per a la reutilització de materials i la rehabilitació d'edificis
con-27	Transversals	Promoció de les eines d'economia circular existents per a potenciar-les i incrementar-ne el seu ús
con-28	Transversals	Reforçar el currículum dels professionals del sector amb formació en economia circular
con-29	Transversals	Fomentar i afavorir que els fabricants donin més informació als usuaris dels edificis/habitatges sobre les característiques dels mateixos i el seu correcte funcionament, així com un seguiment de l'evolució dels consums que demostrï l'efectivitat de les solucions adoptades

con-30	Transversals	Realitzar campanyes de sensibilització ambiental per tal de facilitar el canvi de model i el canvi d'hàbits (per exemple, rentadores compartides)
con-31	Transversals	Facilitar la rehabilitació d'edificis, simplificant la llicència d'obra per a les rehabilitacions
con-32	Transversals	Afavorir la realització d'obres que millorin l'eficiència energètica dels edificis, tant per la incorporació d'energies renovables com per millorar l'aïllament tèrmic dels edificis

Font: elaboració pròpia a partir de les aportacions dels participants a la sessió de debat en línia, recollides en la plataforma MIRO.

4.4 Químic

A la **Taula 7** s'especifiquen les 32 línies d'actuació i accions identificades pels participants a **la sessió de debat** del sector químic, classificades segons a quina fase de la cadena de valor apliquen.

Taula 7. Proposta dels participants a la sessió químic sobre accions concretes a implementar en el Full de Ruta segons la fase de la cadena de valor que aplica

ID	Fase de la cadena de valor	Aportacions dels participants
qui-1	Matèries primeres	Fomentar l'ús d'aigua regenerada a la indústria
qui-2	Matèries primeres	Crear i fer difusió d'un mercat de subproductes i matèries primeres secundàries molt més avantatjós que el mercat de matèries primeres convencional
qui-3	Matèries primeres	Facilitar la utilització de residus, per exemple, simplificant i agilitzant la gestió dels subproductes
qui-4	Matèries primeres	Proporcionar serveis d'assessorament a les empreses en la introducció de matèries primeres no convencionals
qui-5	Ecodisseny	Incorporar a l'ecodisseny la possibilitat de recuperació de materials
qui-6	Ecodisseny	Implementar l'obligatorietat de l'ecodisseny per a tot tipus de productes
qui-7	Ecodisseny	Incloure a l'ecodisseny les formes de transport més eficients i sostenibles per a la venda del producte i/o la gestió del residu final

qui-8	Fabricació	Agilitzar l'autorització de petits canvis, que no impliquin grans variacions en els processos de fabricació, per exemple, reduint la seva burocràcia
qui-9	Venda i Prestació de Serveis	Creació d'un mercat de productes reciclats efectiu
qui-10	Venda i Prestació de Serveis	Millorar les opcions de recuperació dels envasos industrials
qui-11	Fi de cicle del producte	Treballar per reduir les barreres tècniques, administratives i legislatives per la reutilització i el reciclatge en el sector químic
qui-12	Disposició final	Facilitar les opcions de tractament <i>in situ</i> o de gestors "km 0"
qui-13	Disposició final	Canviar el marc legislatiu de subproductes per un més àgil, coherent i que faciliti l'economia circular
qui-14	Disposició final	Fomentar la mineria d'abocador, principalment per a la recuperació de metalls dels RAEE
qui-15	Disposició final	Estabilitzar els costos de la gestió dels residus, especialment els de la gestió de residus perillosos
qui-16	Disposició final	Eliminar l'element perillós o nociu dels productes per no generar residus perillosos
qui-17	Transversals	Introduir a totes les assignatures de nivell de grau, màster i doctorat la problemàtica ambiental i les possibles solucions circulars existents
qui-18	Transversals	Incloure de manera destacada el sector químic a la propera actualització de l'Estratègia de recerca i innovació per a l'especialització intel·ligent de Catalunya (RIS3CAT)
qui-19	Transversals	Obrir noves línies d'ajuts per a projectes de transferència tecnològica i/o recerca amb continuïtat
qui-20	Transversals	Incorporació del sector químic a les taules sectorials com ara la Taula de l'hidrògen
qui-21	Transversals	Potenciar les sinèrgies entre centres tecnològics, instituts de recerca i universitats a Catalunya
qui-22	Transversals	Crear un clúster químic de Catalunya

qui-23	Transversals	Establir més coherència i coordinació entre les diferents polítiques en les que intervé l'economia circular (com ara el PRECAT, el Pacte Nacional per la Indústria, el Full de Ruta de l'economia circular)
qui-24	Transversals	Impulsar programes de beques dirigits a estudiants d'economia circular
qui-25	Transversals	Fomentar i donar suport a la investigació i la innovació
qui-26	Transversals	Fer divulgació de les iniciatives existents
qui-27	Transversals	Formar i sensibilitzar el consumidor final en l'àmbit de l'economia circular
qui-28	Transversals	Promoure el compromís del govern i de les institucions
qui-29	Transversals	Promoure l'ús de la borsa de subproductes en totes les fases de la cadena de valor d'un sector, com ara pot ser el sector del plàstic
qui-30	Transversals	Posar en valor la transversalitat del sector químic, és a dir, la capacitat d'aplicar les solucions circulars del sector químic a la resta de sectors
qui-31	Transversals	Afavorir la producció i l'ús de d'hidrogen verd i altres fonts d'energia renovable a través de subvencions que facin rendible la seva utilització
qui-32	Transversals	Potenciar la col·laboració publico-privada amb taules de debat sobre l'economia circular.

Font: elaboració pròpia a partir de les aportacions dels participants a la sessió de debat en línia, recollides en la plataforma MIRO.

A la **Taula 8** s'especifiquen les aportacions rebudes a través del **formulari en línia o assimilades** del sector químic.

Taula 8. Proposta dels participants al formulari en línia o assimilades del sector químic sobre accions concretes a implementar en el Full de Ruta segons la fase de la cadena de valor que aplica

ID	Aportacions dels participants
qui-33	La fase d'ús dels productes produïts, ja siguin matèries primeres per altres sectors, productes auxiliars de fabricació, intermedis de reacció, etc. és molt important. Es considera que iniciatives tendents a donar la millor informació possible als usuaris de productes químics en relació amb un ús segur i ambientalment sostenible dels productes fabricats (al marge del que ja regula la normativa, i que no ho funcionat com es pretenia) seria una iniciativa molt important.
qui-34	Foment de l'ús d'aigua regenerada a la indústria (reutilització de les aigües residuals després de sotmetre a tractament terciari).
qui-35	Fomentar/facilitar la utilització de matèries primeres alternatives
qui-36	Fomentar/facilitar la utilització de energies renovables.
qui-37	Fomentar/facilitar la utilització de residus per exemple simplificant i agilitzant el tràmit de subproducte
qui-38	Cooperació/coordinació entre indústria y administracions públiques
qui-39	Foment de l'ús d'indicadors comuns i transparents per a conèixer el grau d'implantació de l'economia circular
qui-40	Foment/suport de la investigació i innovació.

Font: elaboració pròpia a partir de les aportacions dels participants al formulari en línia o assimilades

4.5 Materials

A la **Taula 9** s'especifiquen les 41 línies d'actuació i accions identificades pels participants a **la sessió de debat** del sector dels materials, classificades segons a quina fase de la cadena de valor apliquen.

Taula 9. Proposta dels participants a la sessió materials sobre accions concretes a implementar en el Full de Ruta segons la fase de la cadena de valor que aplica

ID	Fase de la cadena de valor	Aportacions dels participants
mat-1	Matèries primeres	Reutilització de l'estructura dels edificis i dels materials (reutilitzar el formigó com a grava)

mat-2	Matèries primeres	Pla per a la recuperació de matèries primeres crítiques (per exemple aplicant l' <i>urban mining</i> o la logística inversa)
mat-3	Matèries primeres	Eliminar les barreres administratives en la disponibilitat dels recursos alternatius
mat-4	Matèries primeres	Promoció taxativa de matèries primeres secundaries que ajudi a reduir el risc dels inversors a l'hora d'aportar capital en solucions de materials circulars
mat-5	Matèries primeres	Fer obligatòria la traçabilitat dels materials
mat-6	Matèries primeres	Fomentar el compostatge de barri (com es fa a Holanda)
mat-7	Matèries primeres	Actualització del Decret d'ecoeficiència respecte els materials i sistemes utilitzats per a la construcció d'edificis
mat-8	Ecodisseny	Obligatorietat de dissenyar els productes tenint en compte el seu cicle de vida
mat-9	Ecodisseny	Facilitar (subvencionar) la integració dels joves formats en ecodisseny a les empreses
mat-10	Ecodisseny	Promoure la consideració del cicle de vida complet i l'alta durabilitat com a elements claus per a l'economia circular i la sostenibilitat
mat-11	Ecodisseny	Formar sobre com realitzar l'anàlisi de sostenibilitat del cicle de vida dels productes (Life Cycle Sustainability Assessment)
mat-12	Ecodisseny	Normativa per evitar l'obsolescència programada, tecnològica i adquirida (com per exemple la moda ràpida)
mat-13	Fabricació	Eliminar les barreres legals per a la reutilització de materials i l'ús eficient de l'energia en la fabricació
mat-14	Fabricació	Aprofitar tot allò que es pugui dins la mateixa cadena de producció, de forma estudiada i regulada
mat-15	Fabricació	Fomentar la Responsabilitat Ampliada del Productor (RAP), és a dir, el trasllat als fabricants de la responsabilitat sobre el disseny, fabricació, comercialització i "post-ús" dels productes
mat-16	Venda i prestació de serveis	Facilitar l'accés a les auditories expertes en el diagnòstic de sostenibilitat corporativa per fomentar, detectar i potenciar les bones pràctiques

mat-17	Venda i prestació de serveis	Fomentar l'autoproducció als barris de les ciutats, la reparació i la conscienciació circular
mat-18	Venda i prestació de serveis	Facilitar la informació a l'usuari i fomentar que prengui decisions de compra "sostenibles"
mat-19	Ús	Priorització de solucions amb cicles de vida llargs
mat-20	Ús	Invertir en estudiar l'ús que poden tenir nous materials
mat-21	Ús	Facilitar eines per certificar l'ús de nous materials procedents de residus
mat-22	Ús	Explotació i ús dels materials i sistemes emprats en l'edificació durant tot el seu cicle de vida, emprant estratègies d'economia circular
mat-23	Fi de cicle del producte	Implementar una etiqueta en tots els productes on s'expliqui què cal fer amb el producte quan s'esgota la seva vida útil, especificant totes les opcions que existeixen
mat-24	Fi de cicle del producte	Garantir als consumidors el <i>Right to Repair</i> i incentivar la reparació (reduint l'IVA per a productes reparats, impulsant Fab Labs orientats a la reparació, capacitant i formant a gent en reparar els productes, etc.)
mat-25	Fi de cicle del producte	Limitar que es gestionin com a residus determinats productes o materials i afavorir un marc per tal de facilitar la reutilització i valorització
mat-26	Disposició final	Evitar l'abocament i la incineració de residus
mat-27	Transversals	Assessorament i acompanyament a les empreses en el disseny i la implementació d'estratègies circulars
mat-28	Transversals	Apostar per la compra verda i circular efectiva per part de les administracions públiques, desenvolupant eines per definir criteris objectius de compra verda
mat-29	Transversals	Utilitzar la comunicació com a eina essencial per a la sensibilització de la població
mat-30	Transversals	Elaborar una estratègia orientada a Pimes

mat-31	Transversals	Promoure la formació sobre economia circular de caràcter transversal, per a tots els sectors i professionals
mat-32	Transversals	Aprofitar iniciatives ja iniciades com per exemple "Vallès Circular"
mat-33	Transversals	Incentivar accions circulars a través de fiscalitat positiva
mat-34	Transversals	Afavorir la demanda de productes i serveis circulars i verds a través d'una plataforma o espai de promoció dels mateixos
mat-35	Transversals	Realització del Programa Català de Simbiosi Industrial, que ajudi a posar en comú tota la informació, dades i resultats d'iniciatives de simbiosi industrial a Catalunya
mat-36	Transversals	Identificar quines són les necessitats formatives/competencials a incloure en els programes formatius per impulsar l'economia circular a Catalunya
mat-37	Transversals	Simplificació administrativa per a totes aquelles accions que tinguin a veure amb economia circular, sostenibilitat i ús d'energies renovables
mat-38	Transversals	Fomentar la col·laboració i el contacte entre les universitats, els centres tecnològics i les empreses per actualitzar els coneixements i fomentar una visió innovadora de l'economia circular
mat-39	Transversals	Fomentar i invertir en la creació de noves ocupacions relacionades amb l'economia circular
mat-40	Transversals	Impulsar un sistema d'etiquetatge ecològic fiable, transparent i no discriminatori
mat-41	Transversals	Definir una referència comú d'indicadors de circularitat/sostenibilitat per als diferents sectors

Font: elaboració pròpia a partir de les aportacions dels participants a la sessió de debat en línia, recollides en la plataforma MIRO

A la **Taula 10** s'especifiquen les 2 línies d'actuació i accions rebudes a través del **formulari en línia** del sector dels materials.

Taula 10. Proposta dels participants al formulari materials sobre accions concretes a implementar en el Full de Ruta segons la fase de la cadena de valor que aplica

ID	Aportacions dels participants
mat-42	Anar a les plantes de tractament de residus (RAEEs) per veure com es pot optimitzar els processos de recuperació de components i materials.
mat-43	Definir eines que permetin fer un millor monitorització de les instal·lacions actuals de tractament de productes i recuperació de materials, ja que entendre millor la vida útil dels productes és clau per poder avaluar la quantitat de residus a la deixalleria i el potencial de recuperació de productes i materials.

Font: elaboració pròpia a partir de les aportacions dels participants al formulari en línia

4.6 Intersectorial

Les aportacions de la sessió intersectorial es classifiquen segons les qüestions plantejades a la sessió. A la **Taula 11** s'especifiquen les 52 línies d'actuació i accions identificades pels participants a la **sessió de debat** intersectorial relatives a la primera qüestió, classificades en relació al tipus de necessitat.

Taula 11. Proposta dels participants a la sessió intersectorial sobre accions concretes a implementar en el Full de Ruta en relació a les necessitats a nivell territorial.

ID	Tipologia	Aportacions dels participants
int-1	Informació	Crear sistemes eficients de comunicació i intercanvi d'informació per generar sinèrgies entre sectors (com ara una plataforma centralitzada)
int-2	Informació	Fer enquestes com l'enquesta industrial que es feia als anys 90
int-3	Informació	Promoure el coneixement dels recursos, residus i subproductes que hi ha a nivell territorial
int-4	Informació	Fer més o menys divulgació de les solucions intersectorials en funció del sector i localitzar empreses intersectorials que facin d'ambaixadores
int-5	Informació	Realitzar un repositori de casos/experiències reals implantades al territori
int-6	Informació	Recollir i comparar la informació sobre el comerç de matèries primeres i reciclades a Catalunya, a la resta de l'Estat i a la resta del món
int-7	Informació	Traslladar casos pràctics i <i>best practices</i> a nivell de mitjans de comunicació

int-8	Informació	Crear un espai virtual d'intercanvi d'experiències d'èxit i bones pràctiques entre els diversos sectors, com per exemple han fet des de la fundació PIMEC
int-9	Informació	Integrar l'economia circular en assignatures a nivell escolar i universitari
int-10	Informació	Millorar l'oferta de cursos de formació professional (FP) i FP Dual en l'àmbit de l'economia circular en diferents sectors
int-11	Informació	Crear un discurs clar sobre els models de negoci d'economia circular
int-12	Informació	Recollir informació que permeti monitoritzar si les accions individuals són coherents amb els objectius globals i així evitar l'efecte rebot. Un exemple d'efecte rebot és una millora d'eficiència energètica que redueix el cost dels consumidors però no s'acaba traduint en un estalvi energètic, sinó que produeix l'efecte contrari.
int-13	Informació	Organitzar xerrades i presentacions orientades a les empreses amb l'objectiu d'aclarir el concepte d'economia circular
int-14	Infraestructures	Crear espais físics d'intercanvi de materials entre diversos actors, que puguin servir per emmagatzemar els materials de forma temporal, evitant així que es converteixin en residus
int-15	Infraestructures	Facilitar espais per organitzar trobades de materials reciclats
int-16	Infraestructures	Crear meses de diàleg permanents entre els diversos actors
int-17	Infraestructures	Impulsar un laboratori per a la recerca sobre la utilització de residus com a recursos
int-18	Infraestructures	Fomentar l'autoconsum fotovoltaic i les comunitats energètiques a tots els edificis municipals possibles, sobretot a aquells ubicats als polígons
int-19	Plataformes de col·laboració amb centres tecnològics	Impulsar un projecte en les diferents indústries amb plantes pilot demostratives de les tecnologies facilitadores de l'economia circular a una escala real
int-20	Plataformes de col·laboració amb centres tecnològics	Impulsar programes de finançament de recerca aplicada i innovació
int-21	Plataformes de col·laboració amb centres tecnològics	Organitzar trobades entre centres tecnològics i empreses per identificar necessitats de recerca i facilitar la transferència tecnològica
int-22	Plataformes de col·laboració amb centres tecnològics	Fomentar la recerca de nous materials reciclables

int-23	Plataformes de col·laboració amb centres tecnològics	Crear espais d'intercanvi d'idees transversals i intersectorials i bases de dades obertes que ajudin a trobar idees i línies de recerca
int-24	Plataformes de col·laboració amb centres tecnològics	Virtualització d'espais experimentals i de testeig
int-25	Plataformes de col·laboració amb centres tecnològics	Integrar en una única plataforma de col·laboració totes les relacions entre indústries, ciutadania, agents, etc.
int-26	Serveis	Establiment de xarxes de col·laboració entre empreses per facilitar projectes de col·laboració
int-27	Serveis	Flexibilització de la normativa per facilitar l'accés als materials de segona generació disponibles
int-28	Serveis	Impulsar la creació d'un banc de recursos per a la circularitat: matèries primeres, reutilització de materials, informació sobre les alternatives existents, etc.
int-29	Serveis	Promoure plans de formació per als agents del canvi
int-30	Serveis	Servei d'acompanyament a les empreses en el procés d'incorporació d'un residu com a recurs
int-31	Serveis	Potenciar el concepte de servei <i>one stop shop</i> , com ara l'aglutinament de tots els serveis d'infraestructures de testeig de nous materials provinents del reciclatge
int-32	Serveis	Creació d'un "hub de hubs" que permeti l'accés, difusió i connexió de tots els serveis, productes, formacions i altres eines circulars
int-33	Serveis	Potenciar el Circular Economy Hotspot Catalonia 2021 com a <i>think tank</i> d'economia circular i impulsor d'iniciatives a nivell català
int-34	Serveis	Proporcionar serveis de radar tecnològic i normatiu a les empreses
int-35	Serveis	Afavorir la creació d'una xarxa de Simbiosi industrial
int-36	Altres necessitats	Impulsar la creació d'una <i>task force</i> (TF) que ajudi a eliminar les barreres existents de l'economia circular
int-37	Altres necessitats	Promoure la implicació dels gestors de residus en la identificació de residus com a recursos i la transformació necessària

int-38	Altres necessitats	Potenciar la borsa de subproductes a nivell territorial i multisectorial
int-39	Altres necessitats	Fomentar la cooperació territorial internacional
int-40	Altres necessitats	Comunicar de forma efectiva les possibles subvencions, ajuts i finançament per a les empreses
int-41	Altres necessitats	Incentivar la recerca privada des de l'administració pública
int-42	Altres necessitats	Unificació dels llenguatges entre l'acadèmia, les empreses i l'administració pública
int-43	Altres necessitats	Contextualització de les bones pràctiques que es vulguin incorporar (per exemple, el context dels països nòrdics pot no ser el mateix que el context dels països mediterranis)
int-44	Altres necessitats	Incloure criteris d'economia circular en els programes d'ajuts de la resta de departaments de la Generalitat de Catalunya
int-45	Altres necessitats	Facilitar i crear un marc per a l'ús compartit de recursos entre empreses, fins i tot dins dels programes d'ajuts ja existents
int-46	Altres necessitats	Incentivar la demanda de matèries primeres secundaries, per exemple a través de la compra pública verda
int-47	Altres necessitats	Donar peu a la innovació disruptiva, necessària per repensar els sistemes de gestió dels residus actuals
int-48	Altres necessitats	Dissenyar incentius per a la incorporació de models d'economia circular
int-49	Altres necessitats	Crear i promocionar un sistema de mesura del grau de circularitat dels béns i serveis, com a eina per a la conscienciació dels consumidors
int-50	Altres necessitats	Dissenyar estratègies que tinguin en compte tant l'àmbit rural com l'àmbit urbà
int-51	Altres necessitats	Aprofitar el nou programa "Horizon Europe" per finançar la recerca en l'àmbit de l'economia circular a Catalunya
int-52	Altres necessitats	Fomentar la innovació a través d'un procés de flexibilització administrativa

Font: elaboració pròpia a partir de les aportacions dels participants a la sessió de debat en línia, recollides a la plataforma MIRO.

A la **Taula 12** s'especifiquen les 19 línies d'actuació i accions identificades pels participants a la **sessió de debat** intersectorial relatives a la segona qüestió.

Taula 12. Proposta dels participants sobre accions concretes a implementar en el Full de Ruta en relació a un material concret.

ID	Aportacions dels participants
int-53	Incrementar el percentatge d'aprofitament de les runes, que pot arribar a ser molt alt, afavorint l'aprofitament de Km0
int-54	Promoure la servitització en el sector de la fabricació de maquinària
int-55	Ser pioners en el concepte de "canvi d'usos" dels espais i les construccions, començant pel seu ecodisseny inicial. Per exemple, una pedrera pot ser primer una infraestructura de producció de matèries primes, després un centre de producció d'energia i acabar com a un espai cultural o un edifici (que podria ser primer una nau industrial, després un hotel i acabar sent un habitatge)
int-56	Utilització de materials plàstics per produir matèries primeres secundàries i la incorporació d'aquestes al disseny de nous productes
int-57	Afavorir el desenvolupament d'estratègies en el sector tèxtil orientades a aconseguir el residu zero a l'abocador o incineradora
int-58	Fomentar la reducció i valorització dels residus provinents del cautxú
int-59	Fomentar la reducció i valorització dels residus provinents de la resina d'urea, utilitzada per la fabricació de sanitaris
int-60	Dinamització dels reptes i oportunitats de tancament de cercle de materials, posar en contacte les empreses amb les universitats i centres tecnològics per donar sortida a un residu com a recurs
int-61	Fomentar l'ús d'aigües residuals regenerades a les EDAR
int-62	Aprofitament dels subproductes que trobem a aigües residuals municipals i industrials com ara utilitzar el fang per obtenir fertilitzant
int-63	Facilitar la codigestió de llots a les plantes de tractament d'aigües residuals
int-64	Aprofitament dels excedents alimentaris industrials per obtenir beneficis socials i alhora prevenir la generació de residus orgànics

int-65	Crear un <i>marketplace</i> dedicat al sector del plàstic, que integri totes les fases de la cadena de valor del sector (productors de matèries primeres, fabricants, gestors de residus, centres tecnològics, ciutadania, etc.)
int-66	Reutilització de l'aigua residual per generar energia i recuperar nutrients, i així estalviar el cost en energia i transport de la regeneració d'aigua
int-67	Potenciar la utilització de purins, llots de depuradores i residus alimentaris per a la generació de biofertilitzants
int-68	Fomentar l'aprofitament en el sector agroalimentari per a l'obtenció d'energia i productes d'alt valor afegit
int-69	Aprofitar les oportunitats actuals de tancament de cercle de materials al sector de l'automoció, incloent metalls i plàstics, i les oportunitats futures com ara la recuperació dels components de les bateries
int-70	Dissenyar i fomentar la utilització d'un codi per identificar els materials que componen els equips i aparells electrònics (RAEEs), per així facilitar el seu reciclatge o re-utilització en la fabricació de nous equips i aparells electrònics
int-71	Reducció de l'ús del plàstic per a l'embalatge

Font: elaboració pròpia a partir de les aportacions dels participants a la sessió de debat en línia, recollides a la plataforma MIRO.

A la **Taula 13** s'especifiquen les 11 línies d'actuació i accions identificades pels participants a la **sessió de debat** intersectorial relatives a la tercera qüestió.

Taula 13. Altres propostes dels participants sobre accions concretes a implementar en el Full de Ruta.

ID	Aportacions dels participants
int-72	Fomentar la implicació de la ciutadania per generar hàbits de consum més exigents respecte a l'origen i al tractament dels components dels béns i serveis
int-73	Integració dels diferents <i>marketplaces</i> existents (una única plataforma de tots els recursos i subproductes) i potenciació del treball en xarxa dels mateixos
int-74	Formació i sensibilització dels líders polítics dels ens locals sobre la importància de l'economia circular i els seus efectes positius
int-75	Fomentar l'alimentació de proximitat, sostenible i ecològica, així com la gestió de residus orgànics finals
int-76	Repensar els serveis de recollida porta a porta (PaP) mitjançant la definició de nous models de contenidors intel·ligents

int-77	Impulsar i subvencionar xarxes de calor per aprofitar la calor residual
int-78	Fomentar les comunitats energètiques als polígons.
int-79	Repensar els serveis de deixalleria mòbil, per exemple definint rutes intel·ligents <i>on-demand</i> de la recollida de residus
int-80	Dissenyar un projecte sobre l'àmbit logístic (flux de materials i transport) orientat a reduir els costos i incrementar l'eficiència
int-81	Reconversió d'empreses industrials en el camp de la remanufactura, incorporant nou valor afegit de productes i maquinària gràcies al 4.0
int-82	Facilitar l'evolució del sector del <i>packaging</i> , de manera que es redueixi el seu gruix en els diferents contenidors de residus

Font: elaboració pròpia a partir de les aportacions dels participants a la sessió de debat en línia, recollides a la plataforma MIRO.

A la **Taula 14** s'especifiquen les 2 línies d'actuació i accions rebudes a través del **formulari en línia** intersectorial.

Taula 14. Altres propostes dels participants al formulari en línia intersectorial sobre accions concretes a implementar en el Full de Ruta.

ID	Aportacions dels participants
int-83	Recopilar i concentrar de forma coordinada dades dels recursos de les empreses del territori per poder donar servei als projectes d'economia circular i simbiosi industrial de forma sistèmica, tot maximitzant els impactes i esforços dedicats. En aquest sentit volem posar a disposició l'eina SÍNER, un programa per mapejar recursos sobrants d'un territori, que dona a conèixer de forma automàtica les sinèrgies potencials i identificant les empreses que hi podrien participar. Això és possible per que tenen codificats els casos d'èxit d'aprofitament de residus a través d'algoritmes basats en anàlisi <i>big data</i> , IA i llenguatge natural i que permet ràpidament visualitzar en un mapa possibles solucions que han sigut d'èxit en altres llocs.
int-84	L'eina SÍNER podria donar servei a un programa català de simbiosi industrial, amb moltes potencialitats de col·laboració amb la Borsa de Subproductes, l'oficina de dades obertes, etc.

Font: elaboració pròpia a partir de les aportacions dels participants al formulari en línia

4.7 Formació i Ocupació

A la **Taula 15** s'especifiquen les 67 línies d'actuació i accions identificades pels participants a la **sessió de debat** de formació i ocupació.

Taula 15. Proposta dels participants a la sessió formació i ocupació sobre accions concretes a implementar en el Full de Ruta d'Economia Circular a Catalunya

ID	Aportacions dels participants
for-1	Realitzar una campanya de comunicació per informar del vincle entre l'economia circular i les diverses professions i àmbits de treball
for-2	Dissenyar i aprovar un grau universitari en aquest àmbit, amb la col·laboració de diferents universitats
for-3	Introduir l'economia circular de forma transversal a tots els currículums/plans d'estudi als diversos nivells
for-4	Fer un curs d'economia circular específic per al funcionariat de la Generalitat/ens locals (de tots els departaments i àrees de treball)
for-5	Obligatorietat d'incloure el concepte d'economia circular i explicar les iniciatives i bones pràctiques existents en tots els nivells escolars
for-6	Dissenyar una formació per als formadors de les famílies professionals o sectors on l'economia circular estigui molt present
for-7	Introduir l'economia circular al mòdul d'emprenedoria i iniciativa empresarial.
for-8	Organitzar sessions d'anàlisi de les polítiques vigents envers els principis de l'economia circular al Parlament de Catalunya (trobades de grups d'experts i membres del parlament)
for-9	Impulsar una nova oferta formativa tècnica de formació professional i formació professional dual en l'àmbit de l'economia circular i la simbiosi industrial
for-10	Promoure la formació en nous materials i la valorització d'aquests
for-11	Incorporar formació en economia circular en el grau de ciències ambientals
for-12	Elaboració de material educatiu en economia circular per a escoles i instituts que els professors puguin utilitzar per incorporar-lo en les seves assignatures (per exemple, es pot utilitzar molt del material per a educació primària i secundària que ofereix EIT Raw Materials)
for-13	Incorporar aspectes relatius a l'economia circular en la formació dels responsables de medi ambient dels municipis

for-14	Oferir un postgrau d'ecodisseny en les escoles de disseny
for-15	Dissenyar i oferir una formació complementària a cada especialitat o àrea formativa del SOC
for-16	Oferir una oferta formativa adaptada a les necessitats dels perfils professionals vinculats a l'economia circular, tant nova formació com formació per a la requalificació dels treballadors en actiu
for-17	Fomentar la implicació dels sindicats en la formació de treballadors/es
for-18	Organitzar i promoure activitats pràctiques que ajudin a comprendre i integrar l'economia circular
for-19	Integrar <i>job markets</i> en esdeveniments d'economia circular i sostenibilitat
for-20	Abordar la formació en entorns informals o àmbits no formatius
for-21	Impulsar accions participatives a nivell de barri o poble relacionades amb l'economia circular (per difondre valors i formar) com, per exemple, una recollida selectiva de brossa en parcs públics
for-22	Crear un pla de formació i ocupació en <i>circular jobs</i>
for-23	Incorporar l'economia circular en projectes de final de cicle
for-24	Programa de formació per a facilitadors de projectes de simbiosi industrial i economia circular, per exemple, a través de les diputacions pel que fa als tècnics municipals d'empresa, a través de la Unió de Polígons Industrials de Catalunya (UPIC) o similars pel que fa als gestors de polígons o a través del SOC pel que fa als Agents d'Ocupació i Desenvolupament Local (AODL) (actualment SÍMBIOSY ja imparteix cursos de diversa durada formant a professionals que volen tenir capacitats de facilitadors d'economia circular)
for-25	Sol·licitar assessorament de l'IHOBE sobre com implantar l'ecodisseny i l'economia circular a les empreses.
for-26	Impulsar escoles taller i cases d'oficis en projectes de transformació ecològica
for-27	Promoure projectes de gestió forestal sostenible i reutilització impulsant plans d'ocupació a l'àmbit rural

for-28	Destinar recursos econòmics de l'administració per desenvolupar projectes de recerca i desenvolupament en l'àmbit de l'economia circular
for-29	Incloure una assignatura d'economia circular a partir de l'ESO més enfocada al coneixement i la conscienciació
for-30	Identificar els diferents graus universitaris que haurien d'incloure formació en economia circular en el pla docent (com ara ciències ambientals, arquitectura, educació, disseny, enginyeries, dret etc.)
for-31	Preparar un "kit" per a l'economia circular des de la perspectiva de la ciutadania (orientat a canvis d'hàbits, trencar barreres, testejar noves opcions, etc.)
for-32	Realitzar un pla global d'implantació d'eficiència energètica en edificis amb un gran recorregut potencial d'estalvi
for-33	Consolidar els mercats de proximitat i ecològics i l'agricultura periurbana
for-34	Potenciar les xarxes camerals catalanes per arribar a tot Catalunya i a tots els sectors
for-35	Fomentar la formació professional dual per millorar la transferència de coneixement entre el centre formatiu i l'empresa.
for-36	Treballar per aconseguir aquests canvis en temps rècord
for-37	Incentivar, a través de subvencions, els contractes de formació i aprenentatge dirigits a treballadors amb formació en l'àmbit de l'economia circular, i així ajudar a transformar les empreses
for-38	Fomentar la requalificació de les persones treballadores (<i>reskilling</i>) o desocupades en l'àmbit de l'economia circular, que permeti a les empreses adaptar els processos de producció i cobrir les demandes de nous llocs de treball que es poden crear amb l'economia circular
for-39	Impulsar línies d'ajuts exclusives per a economia circular en graus i màsters existents o de nova creació
for-40	Donar suport a la transferència de coneixement en economia circular
for-41	Obligatorietat de fer una gestió forestal sostenible o que l'administració intervingui subsidiàriament

for-42	Crear Tours virtuals sobre economia circular per a formadors
for-43	Repartir premis a les millors tesis doctorals, treballs de final de màster o grau en la temàtica de l'economia circular.
for-44	Impuls i suport a doctorands industrials a les empreses, prioritzant l'aplicació de l'economia circular
for-45	Oferir programes formatius amplis, tant de formació reglada com no reglada (formació contínua, ocupacional, professionalitzadora, etc.)
for-46	Impulsar l'oferta formativa tècnica en economia circular per sectors (aigua, materials, serveis, residus, ecodisseny, energia, gestió forestal, etc.)
for-47	Potenciar l'economia circular en el sector del tèxtil
for-48	Substituir les formacions en models lineals (obsolets) per les formacions en models d'economia circular de forma transversal i a tots els nivells d'educació
for-49	Generar espais de col·laboració públic-privada
for-50	Implicar el teixit empresarial en la identificació de llocs de treball, competències, perfils, etc.
for-51	Sensibilitzar la ciutadania per promoure vocacions en l'àmbit de l'economia circular i donar a conèixer les oportunitats laborals que ofereix l'economia circular
for-52	Donar suport als docents que inclouen aquesta temàtica en les seves assignatures
for-53	Dissenyar incentius que prioritzin les feines amb un component de circularitat, com ara incorporar criteris circulars en els programes per impulsar l'ocupació
for-54	Reservar espais televisius a l'explicació de l'economia circular en els diferents sectors, com s'ha fet altres cops amb el sector de l'aigua
for-55	Potenciar els espais <i>maker</i>
for-56	Potenciar la formació en economia circular en graus relacionats amb l'administració i la direcció d'empreses, enfocada en els beneficis econòmics de l'economia circular (el valor que li dona el mercat, la relació cost-benefici de les inversions), que són els que donen

	incentius als agents per dedicar esforç i recursos a la implementació de projectes circulars
for-57	Integrar i implementar principis i estratègies d'economia circular en els propis centres educatius, empreses, edificis públics, etc. (gestió de residus, reutilització de recursos, evitar el malbaratament alimentari, etc.)
for-58	Oferir màsters i cursos amb empreses que estan aplicant ja aquests conceptes a la seva empresa, és a dir, potenciar i ampliar la col·laboració amb les empreses
for-59	Realitzar tallers de reparació de bicis, per exemple
for-60	Fomentar la consciència en la quantitat i el cost de gestió del residu que es genera
for-61	Subvenció afegida als sectors més endarrerits condicionada a què es doni formació en economia circular a l'empresa
for-62	Promoure la sensibilització circular des les empreses, millores als ajuts a la formació circular dels propis treballadors en actiu i un pla de gestió dels residus
for-63	Augmentar el catàleg de les famílies professionals des del Grup d'Actualització Permanent de Catàleg (GAP) per donar noves competències als treballadors en actiu
for-64	Dinamitzar la utilització del crèdit que tenen les empreses en formació per dedicar-lo a ampliar les competències de les persones treballadores
for-65	Potenciar l'educació al llarg de la vida en l'àmbit de l'economia circular
for-66	Facilitar el canvi de mentalitat per considerar el concepte circular com a una competència (una manera de fer i de treballar)
for-67	Promoure l'economia circular en el sector dels serveis, vigilat la comunicació i el relat (que sigui en un sentit ampli)

Font: elaboració pròpia a partir de les aportacions dels participants a la sessió de debat en línia, recollides en la plataforma MIRO.

A la **Taula 16** s'especifiquen les aportacions rebudes a través del **formulari en línia o assimilades** de formació i ocupació.

Taula 16. Proposta dels participants a la sessió formació i ocupació sobre accions concretes a implementar en el Full de Ruta d'Economia Circular a Catalunya

ID	Aportacions dels participants
for-68	Desenvolupar material base que pugui impartir-se de forma transversal en diferents tipologies de formació, sobretot en cicles formatius, ja que cal crear una massa crítica de tècnics que entenguin la seva contribució en estratègies tal com el manteniment, la reparació, i la remanufactura, així com una nova generació de dissenyadors que integrin el concepte de sostenibilitat i d'economia circular en nous productes.
for-69	Promoure l'emprenedoria i innovació en l'economia circular. Crec que això és importantíssim i iniciatives com la incubació o acceleració ajuden a aportar noves idees, talent i ocupació
for-70	Incloure en les licitacions i processos de governança pública incentius o criteris d'adjudicació per aquelles empreses que tinguin estratègies o actuacions d'economia circular (simbiosi industrial, revalorització, etc)
for-71	Sensibilització de la ciutadania i les empreses. No només de la ciutadania i les famílies. Això hauria de passar per quantificar els impactes en detriment del medi ambient i sensibilitzar a través de les dades
for-72	Programes de formació professional i reskilling
for-73	Impulsar programes de <i>corporate venturing</i> al teixit empresarial en l'àmbit de l'economia circular

Font: elaboració pròpia a partir de les aportacions dels participants al formulari en línia o assimilades

4.8 Residus

A la **Taula 17** s'especifiquen les 52 línies d'actuació i accions identificades pels participants a la **sessió de debat** dels residus. En aquest cas, no es van rebre aportacions a través del formulari en línia.

Taula 17. Proposta dels participants a la sessió de residus sobre accions concretes a implementar en el Full de Ruta segons la fase de la cadena de valor que aplica

ID	Aportacions dels participants
res-1	Incentivar la implementació del pagament per generació de residus
res-2	Exigir a nivell normatiu un certificat de reciclabilitat real dels productes, tenint en compte els processos de recollida i transformació
res-3	Incentivar iniciatives sistemes de Dipòsit, Devolució i Retorn (SDDR)
res-4	Facilitar l'aprofitament de residus per a entitats o altres indústries, com ara que alleugerint la burocràcia perquè un determinat residu passi a ser considerat matèria primera secundària (fi de condició de residu) o subproducte

res-5	Impulsar un canvi de model de deixalleria català, que permeti a totes les deixalleries de Catalunya fer preparació per a la reutilització
res-6	Impulsar i organitzar tallers de reparació d'aparells
res-7	Establir uns protocols per facilitar l'aplicació de la fi de condició de residu
res-8	Transformació dels gestors de residus en experts en recursos, és clau que es converteixin en assessors i experts (ampliar el seu rol a tota la cadena de valor i no només al final)
res-9	Incentivar els gestors de residus a participar també en processos de transformació de residus
res-10	Crear un catàleg de matèries primeres que satisfacin els criteris de l'economia circular
res-11	Generalitzar la formació sobre prevenció de residus al lloc de treball entre persones treballadores
res-12	Flexibilitzar la legislació de forma que permeti a les empreses una major capacitat de valorització dels residus que generen
res-13	Millorar l'aprofitament dels residus, a través del plantejament de reptes, aprofitant tota la potència de la recerca i l'emprenedoria per donar solucions creatives als reptes industrials
res-14	Facilitar la logística inversa per a la recuperació de <i>packaging</i> , materials, etc.
res-15	Implicar la ciutadania en la presa de decisions
res-16	Finançar una línia d'ajuts als ens locals per impulsar el paper d'aquests en la facilitació de la col·laboració entre agents a escala local
res-17	Realitzar una campanya de sensibilització potent i donar a conèixer les iniciatives que s'implementin
res-18	Flexibilització i simplificació administrativa a l'hora d'endegar projectes de circularitat, sostenibilitat i transició energètica
res-19	Lligar l'emprenedoria a l'aprofitament de residus abundants o crítics (amb un impacte important)

res-20	Ampliar la regulació sobre la responsabilitat ampliada del productor, anar més enllà tant en la regulació dels productes com en els requisits per posar-los al mercat
res-21	Promoure la transversalitat en el sector dels residus, com ara que el clúster de residus sigui un instrument focalitzat a tota la cadena de valor dels productes
res-22	Crear un repositori o visor d'iniciatives reals industrials d'arreu de Catalunya
res-23	Realitzar més fires dedicades al "Residu Zero" per fomentar aquest concepte entre la ciutadania
res-24	Impulsar la innovació tecnològica en la gestió del residus
res-25	Implementar sistemes de corresponsabilitat ciutadana
res-26	Desenvolupar models de negoci que facin viable la implementació d'estratègies i actuacions d'economia circular
res-27	Seguir potenciant els ajuts a l'impuls de l'economia circular, focalitzant-los en el disseny de nous productes, serveis i models de negoci
res-28	Promoure la figura de l'agent del canvi/facilitador d'iniciatives d'economia circular i/o simbiosi industrial
res-29	Implementar mesures fiscals que penalitzin els productes no reciclables actualment (encara que ho puguin ser en un futur o en teoria) com ara matalassos, envasos d'un sol ús, etc.
res-30	Facilitar que els generadors de residus tinguin una clara percepció dels costos de gestió dels residus (directes i indirectes per cada material, tipus de tractament, etc.)
res-31	Potenciar el creuament de cadenes de valor per afavorir noves oportunitats o nous models de negoci pels productes que es poden recuperar (com ara posar en contacte generadors de residus amb altres sectors industrials que poden treure beneficis d'aquests recursos)
res-32	Contractació pública circular i innovadora per potenciar la inversió en noves solucions tecnològiques per al tractament dels residus, com ara el pagament en base a indicadors de circularitat (i no només en base a la quantitat de residu tractat)
res-33	Ampliar a tot el territori i a tots els sectors l'ús de la borsa de subproductes

res-34	Impulsar un programa de simbiosi industrial català
res-35	Exigir la traçabilitat del residu gestionat
res-36	Integrar les diferents plataformes de dades d'intercanvi de residus entre empreses a nivell català i vehicular-ho tot en una única plataforma, com ara a la borsa de subproductes (residurecurs)
res-37	Necessitem un sistema documental de Residus (SDR) més àgil, senzill i adaptable als sistemes de gestió de les empreses, només així tindrem un control acurat i real de la traçabilitat
res-38	Establir un marc legal estable i clar, que permeti al sector privat invertir i apostar fermament per certes inversions en el sector
res-39	Potenciar la reparació dels productes, de manera que no sigui més car que comprar-ne de nous
res-40	Incentivar la inclusió laboral i la creació de llocs de treball en la gestió dels residus
res-41	Motivar i fer més atractiu el mercat dels productes reciclats, com per exemple impulsant un canvi normatiu a nivell nacional que permeti reduir l'IVA de la venda de productes reutilitzats
res-42	Facilitar que es pugui compartir maquinària o actius per a la preparació o tractament previ dels residus
res-43	Avaluació pública (fent servir un sistema d'etiquetatge) de la reciclabilitat, reparabilitat, reutilitzabilitat dels productes abans de què surtin al mercat
res-44	Fomentar l'ús de les matèries primeres secundàries i dels materials reciclats
res-45	Fer més dinàmiques a polígons buscant la participació de les empreses i amb el suport d'ajuntaments compromesos amb l'economia circular
res-46	Potenciar la valorització energètica, amb un protocol clar sobre la mateixa, el qual assegurí que cap material amb potencial de valorització es cremi
res-47	Aplicació de criteris de col·laboració, reals i amb un enfocament transversal, entre l'administració pública, el sector empresarial i la ciutadania
res-48	Aplicar criteris de circularitat en la contractació pública

res-49	Ser molt rigorós amb la circularitat dels residus perillosos, per exemple, diferenciant el règim aplicable als residus perillosos dels no perillosos
res-50	Afavorir l'economia circular mantenint la seguretat, la salut de les persones i la protecció del medi ambient com a primeres prioritats, i que així es percebi per part de la ciutadania
res-51	Insistir en la importància de comptar amb experts en la gestió dels residus i del concepte de tractament correcte d'aquests
res-52	Apartar-se dels dogmatismes i traslladar missatges realistes, com ara informar que sempre hi haurà residus molt delicats (substàncies extremadament preocupants)

Font: elaboració pròpia a partir de les aportacions dels participants a la sessió de debat en línia, recollides en la plataforma MIRO.

4.9 Aigua

A la **Taula 18** s'especifiquen les 44 línies d'actuació i accions identificades pels participants a la **sessió de debat** del sector de l'aigua.

Taula 18. Proposta dels participants a la sessió d'aigua sobre accions concretes a implementar en el Full de Ruta

ID	Aportacions dels participants
aig-1	Dissenyar noves metodologies de càlcul i valoració d'inversions amb criteris d'economia circular que permetin internalitzar els costos associats amb la generació de residus
aig-2	Integrar el concepte d'aigua regenerada i la conscienciació sobre el seu ús a l'àmbit educatiu per fer desaparèixer la seva imatge negativa
aig-3	Fomentar l'ús de l'aigua regenerada a través de nous models de tarifa
aig-4	Crear incentius a través d'ordenances municipals i instruments econòmics d'altres nivells governamentals per a la indústria que apliqui la circularitat
aig-5	Utilitzar nous models de contractació (licitacions, compres, etc.) amb criteris d'economia circular
aig-6	Utilitzar nous models de retribució (servei, tarifes, etc.) amb criteris d'economia circular, com ara pagar per metre cúbic regenerat i no tractat
aig-7	Fomentar l'ús de la petjada hídrica

aig-8	Promoure més comunicació i conscienciació a tots nivells, a través de metodologies noves més pràctiques o experiencials
aig-9	Idear plans de formació i comunicació per a la correcta utilització i no malbaratament de l'aigua a les llars
aig-10	Fomentar la recuperació de recursos associats a l'aigua (inclosa l'aigua) en el sector industrial
aig-11	Realitzar projectes demostratius i fer difusió en sectors específics industrials
aig-12	Acreditar (amb segells, certificats, ISO, etc.) l'economia circular en el sector de l'aigua, i així permetre la comparació de serveis en el sector
aig-13	Impulsar un programa d'acords voluntaris orientat a la gestió voluntària de la petjada hídrica
aig-14	Facilitar l'elaboració de plans de seguretat
aig-15	Crear una plataforma d'"intercanvi" d'aigües i fangs d'EDAR , en l'àmbit industrial i municipal
aig-16	Facilitar el disseny de nous models de negoci associats al cicle de l'aigua
aig-17	Crear una finestreta única a la Generalitat per assessorar en reutilització, i així evitar els dubtes per part de les empreses que molts cops acaben en la renúncia del canvi
aig-18	Establir una normativa clara i detallada dels possibles usos industrials de l'aigua regenerada
aig-19	Fomentar l'ús de biogàs i biometà per generar energia (crear aliances intersectorials i entre usuaris), donat que actualment l'hidrogen encara no es pot utilitzar
aig-20	Dissenyar processos de compra pública innovadora
aig-21	Promocionar la producció d'hidrogen a les EDARs
aig-22	Calcular el cost d'oportunitat d'utilitzar aigua regenerada (impacte econòmic en PIB o de la pròpia entitat) per així incentivar el seu ús

aig-23	Implementar incentius per a l'ús de fòsfor recuperat i altres nutrients que, per exemple, es poden aprofitar per a la "fertirrigació"
aig-24	Realitzar campanyes de sensibilització sobre les bonances de la reutilització de l'aigua
aig-25	Fer difusió de bones pràctiques a les empreses
aig-26	Fomentar l'ús de sistemes de cogeneració
aig-27	Integrar les diferents polítiques entre els departaments
aig-28	Canviar el marc legislatiu en l'ús de l'aigua regenerada
aig-29	Elaborar una pauta amb els passos a seguir si es vol reutilitzar l'aigua, dirigit sobretot al sector industrial i agrícola
aig-30	Potenciar i atraure el talent en l'àmbit de l'economia circular (no tant sols a nivell universitari, sinó també a la formació professional i similars)
aig-31	Co-crear i mostrar l'impacte real als usuaris i <i>stakeholders</i>
aig-32	Crear un mapa de recursos en reutilització obert (repositori de casos d'èxit, bones pràctiques, experts, etc.)
aig-33	Facilitar els tràmits administratius per a la reutilització industrial
aig-34	Fomentar la innovació oberta
aig-35	Generar oportunitats de treball (<i>circular jobs</i>)
aig-36	Promoure la reorientació laboral per a treballadors actius i desocupats
aig-37	Promoure el càlcul de la petjada hídrica

aig-38	Implementar ajuts dirigits a les iniciatives de reutilització de l'aigua al sector privat
aig-39	Afegir el sector de l'aigua en els ajuts d'economia circular de l'ARC (actualment no es poden presentar projectes en el sector de l'aigua)
aig-40	Aplicar la metodologia "Agile" per al desenvolupament dels projectes, és a dir, fomentar la rapidesa i la flexibilitat, menys plans i més acció ("time to act")
aig-41	Clusteritzar les diferents iniciatives (les de recerca, les divulgatives, etc.)
aig-42	Implementar certificats d'eficiència en aigua en productes com ara rentadores i calderes
aig-43	Dissenyar KPIs i indicadors propis del sector de l'aigua en economia circular
aig-44	Facilitar la creació d'aliances entre empreses

Font: elaboració pròpia a partir de les aportacions dels participants a la sessió de debat en línia, recollides en la plataforma MIRO.

A la **Taula 19** s'especifiquen les 3 aportacions al formulari en línia o **assimilades** del sector de l'aigua.

Taula 19. Proposta dels participants assimilades d'aigua sobre accions concretes a implementar en el Full de Ruta

ID	Aportacions dels participants
aig-45	Destacar que cal treballar per desenvolupar i implantar models intel·ligents de gestió integrada de recursos hídrics i poden comptar amb l'aigua regenerada com un recurs circular i resiliència
aig-46	Accions / oportunitats en matèria de valorització de recursos des de l'aigua, fangs, desbasts, sorres per a donar-los una segona vida a nivell material o energètic: fertilitzants, biogàs, hidrogen, materials per la construcció...
aig-47	Destacar les iniciatives necessàries a nivell de sensibilització i capacitat a dur a terme per garantir que els models circulars s'implanten, es comprenen, es coneixen, s'aprenen...i s'integren en els models de vida i productius

Font: elaboració pròpia a partir de les aportacions dels participants al formulari en línia o assimilades

4.10 Ens locals

A la **Taula 20** s'especifiquen les 69 línies d'actuació i accions identificades pels participants a la **sessió de debat** d'ens locals.

Taula 20. Proposta dels participants a la sessió ens locals sobre accions concretes a implementar en el Full de Ruta

ID	Aportacions dels participants
ens-1	Coordinar i liderar la governança de l'economia circular al món local
ens-2	Requerir que els projectes siguin transversals internament dins d'un ens local (promoció econòmica, medi ambient, residus, etc.)
ens-3	Potenciar la xarxa entre els ens locals i crear un ecosistema circular
ens-4	Donar subvencions o instruments financers específics per implementar l'autoconsum energètic a les empreses
ens-5	Generar recursos (manuais i guies) i fer formacions especialitzades en matèria d'economia circular
ens-6	Incorporar sistemes de Pagament per Generació (PxG) o per participació
ens-7	Establir una normativa favorable (i flexible) per tirar endavant projectes d'economia circular
ens-8	Crear un full de ruta modelable segons les característiques del municipi (àmbit rural/urbà, número d'habitants, etc.) per implementar l'economia circular
ens-9	Incorporar una nova normativa que faciliti la implementació de criteris d'economia circular en els nous polígons industrials, com ara l'obligatorietat de tenir plaques solars, una infraestructura per a la gestió de residus i un sistema de recollida d'aigües pluvials
ens-10	Evitar la repetició de projectes, ajuntant els projectes similars i focalitzant els esforços
ens-11	Implementar sistemes de recollida selectiva porta a porta
ens-12	Impulsar concursos d'idees circulars als municipis, amb diferents modalitats (ciutadania, empresa i administració)
ens-13	Fomentar la creació de punts d'intercanvi d'aparells i reparació
ens-14	Crear una única base de dades de subproductes a nivell de Catalunya per fomentar la connexió de tot el territori

ens-15	Potenciar la formació i conscienciació del personal tècnic i administratiu com a facilitadors i agents del canvi cap a l'economia circular
ens-16	Aprofitament de terres en desús o municipals per a la producció agrària/ramadera en la direcció de la sobirania alimentària
ens-17	Potenciar la producció energètica municipal i la distribució local (per exemple, amb l'ús de calderes de biomassa)
ens-18	Incorporar sistemes de dipòsit, retorn i devolució d'envasos
ens-19	Crear un fons d'inversió en projectes d'economia circular, en la línia de generar nous projectes, i fomentar les iniciatives innovadores i que apostin per models circulars
ens-20	Dissenyar les instal·lacions d'economia circular ("artefactes", infraestructures, etc.) per tal de què siguin respectuoses amb el paisatge, que també és un actiu econòmic
ens-21	Implementar un tractament fiscal diferenciat per a les pràctiques d'economia circular
ens-22	Promoure programes per a la conscienciació del sector turístic pel que fa a la gestió del territori
ens-23	Establir l'ús obligatori de la bossa compostable
ens-24	Fomentar les <i>start-ups</i> vinculades a la indústria i l'economia circular
ens-25	Connectar l'economia circular i l'economia social
ens-26	Tenir present l'interès que pot tenir el petit comerç i el paper exemplificador que pot jugar, atès que és un gran ocupador
ens-27	Crear una base de dades contínuament actualitzada de projectes i iniciatives d'economia circular per sectors d'activitat
ens-28	Promoure la formació en perfils d'economia verda amb bones oportunitats professionals
ens-29	Fomentar l'emprenedoria a partir de recursos industrials no valoritzats, publicitant els recursos amb potencial de circularitat entre <i>spin-offs</i> , universitats, etc.

ens-30	Crear un repositori obert d'experiències reals, implementacions locals i <i>best practices</i> (potenciar l'observatori de Catalunya circular)
ens-31	Obrir línies de finançament per a la implementació de projectes pilot promoguts per les administracions locals i d'altres públic-privats
ens-32	Promocionar els distintius de "comerç verd"
ens-33	Convocar ajuts directes a empreses dels polígons per a la implantació de sistemes de generació d'energia amb fonts renovables, eines i instruments d'eficiència energètica, etc.
ens-34	Promoure la transformació verda dels sectors estratègics (com ara la logística i el comerç)
ens-35	Fomentar l'ús d'equipaments compartits (per exemple, en el sector agroramader: escorxadors compartits)
ens-36	Fomentar la creació d'infraestructures energètiques que permetin una col·laboració entre les empreses, l'administració i la població, beneficiant al municipi en conjunt, i no únicament a grans empreses
ens-37	Apostar per l'adaptació curricular de la formació professional amb nous perfils professionals
ens-38	Premiar les accions i bones pràctiques en economia circular, ja que els premis poden introduir un element sociabilitzador important
ens-39	Definir elements reguladors i incentius que permetin internalitzar les externalitats negatives i creïn mecanismes de suport per assegurar una transició justa
ens-40	Fomentar l'estabilitat del personal tècnic per assegurar la continuïtat dels projectes
ens-41	Mesurar i quantificar l'impacte dels projectes
ens-42	Fomentar l'ús de l'eina "ENEGEST" o d'altres per a la comptabilitat energètica d'ens locals i empreses, i així permetre als agents calcular la seva petjada de carboni
ens-43	Crear línies d'acció compartides entre les administracions
ens-44	Promoure la transformació verda del clúster de l'automoció metropolità

ens-45	Impulsar un segell d'Ajuntament sostenible
ens-46	Promoure la gestió forestal sostenible i el manteniment de franges forestals amb ramats
ens-47	Dissenyar models d'economia circular que vagin de la mà del benefici econòmic perquè realment tinguin èxit i avancem.
ens-48	Establir vies de subvenció estables per a l'acció local i comarcal
ens-49	Realitzar campanyes als mitjans explicant el concepte d'economia circular i els seus avantatges; per arribar al gran públic i provocar el canvi cultural que cal per generalitzar aquestes bones pràctiques a tots els nivells
ens-50	Implementar sistemes de transport públic a demanda, especialment en zones rurals
ens-51	Promoure criteris de compra verda a concursos/licitacions públiques (no només criteris ambientals, sinó també criteris econòmics i competitius, amb la finalitat de canviar la seva demanda al mercat), i aplicar aquestes eines en qualsevol contractació i qualsevol producte (eina fonamental que hauria de ser un capítol específic del Full de Ruta de Catalunya)
ens-52	Potenciar l'acció local, per exemple, a través de la visió de ciutats circulars
ens-53	Incentivar els productes recuperables i reciclables
ens-54	Aprofitar el potencial de transformació digital i la indústria 4.0 per magnificar l'impuls de la transició energètica i circular
ens-55	Dissenyar indicadors de consciència circular i així comparar els territoris (les diputacions, comunitats, etc.), tenint en compte que cal coordinar esforços per concretar i compartir metodologies a escala local o supralocal que puguem aplicar per ajudar als ajuntaments a entendre el metabolisme circular del seu municipi (crear la cultura de definir les polítiques i accions a partir de dades i no en base a sensacions)
ens-56	Desenvolupar sistemes de càlcul i indicadors (visor de l'economia circular com el de l'AMB, el metabolisme territorial, etc.) que estiguin connectats amb el desenvolupament local i regional i incorporar mesures per poder mesurar i monitoritzar millor els impactes (per exemple, per millorar la informació sobre el consum d'energia)
ens-57	Aprofitar la llei de les Àrees de Promoció Econòmica i Urbana (APEUs), una eina per a la millora de la competitivitat basada en la col·laboració públic-privada, per potenciar la gestió dels polígons

ens-58	Utilitzar les xarxes socials per difondre el concepte i avantatges de l'economia circular, amb incentius dirigits a la seva posada en pràctica (avantatges fiscals, premis, etc.)
ens-59	Promoure la mobilitat sostenible i l'ús sostenible dels recursos per part dels visitants
ens-60	Oferir serveis per llogar productes i eines
ens-61	Incorporar els criteris de sostenibilitat en les polítiques respecte al teletreball
ens-62	Incorporar l'economia blava o del mar al Full de Ruta (l'Ajuntament de Barcelona vol esdevenir un referent en aquest àmbit)
ens-63	Invertir en recerca i desenvolupament de solucions de l'economia circular
ens-64	Requerir que els projectes d'economia circular incloguin la col·laboració públic-privada, atès que han d'aportar valor econòmic, social i ambiental alhora
ens-65	Impulsar l'ecosistema <i>greentech</i> , aprofitant actius i fortaleses de l'ecosistema <i>start-up</i> a Barcelona
ens-66	Incrementar els programes d'assessorament i acompanyament a les empreses per saber transitar cap a models circulars lligats al benefici econòmic
ens-67	Reforçar el pensament i la consciència circular en la ciutadania
ens-68	Implementar sistemes de pagament per serveis ambientals per a la conservació i gestió del territori
ens-69	Enfortir la cultura <i>maker</i> , és a dir, les vocacions cap a l'electrònica, la robòtica, la impressió 3D circularitzable, etc.

Font: elaboració pròpia a partir de les aportacions dels participants a la sessió de debat en línia, recollides en la plataforma MIRO.

A la **Taula 21** s'especifica una aportació al formulari en línia o **assimilada** sobre els ens locals.

Taula 21. Proposta dels participants d'ens locals assimilades sobre accions concretes a implementar en el Full de Ruta

ID	Aportacions dels participants
ens-70	Proposo no només parlar de materials sinó de recursos en el sentit d'incloure l'energia i l'aigua dins el nou model circular

Font: elaboració pròpia a partir de les aportacions dels participants al formulari en línia o assimilades

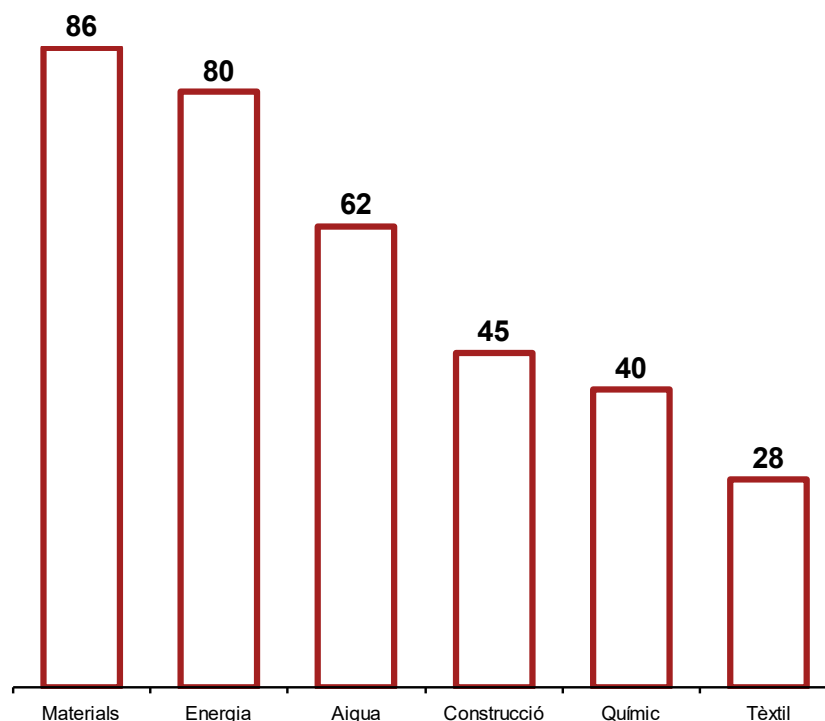
5. Aspectes clau i principis comuns

S'ha creat una matriu per identificar a través de tècniques d'anàlisi de text aquelles accions que, tot i haver sortit en una sessió concreta, podrien estar relacionades amb altres temàtiques, ja siguin sectorials o transversals.

5.1. Temàtiques sectorials

S'ha identificat el número d'iniciatives relacionades amb cada temàtica sectorial (materials, energia, aigua, construcció, químic i tèxtil), tant com si s'havia recollit a aquella sessió concreta com si s'havia recollit a qualsevol altre sessió¹. El sector que ha acumulat més iniciatives és el sector dels materials, en concret 86 iniciatives, seguit per els sectors energètic i de l'aigua, que han acumulat 80 i 62 respectivament. Els sectors que es relacionen amb menys iniciatives són el sector de la construcció, el químic i, per últim, el tèxtil (45, 40 i 28 respectivament).

Figura 13. Accions proposades pels participants del procés participatiu per temàtiques sectorials

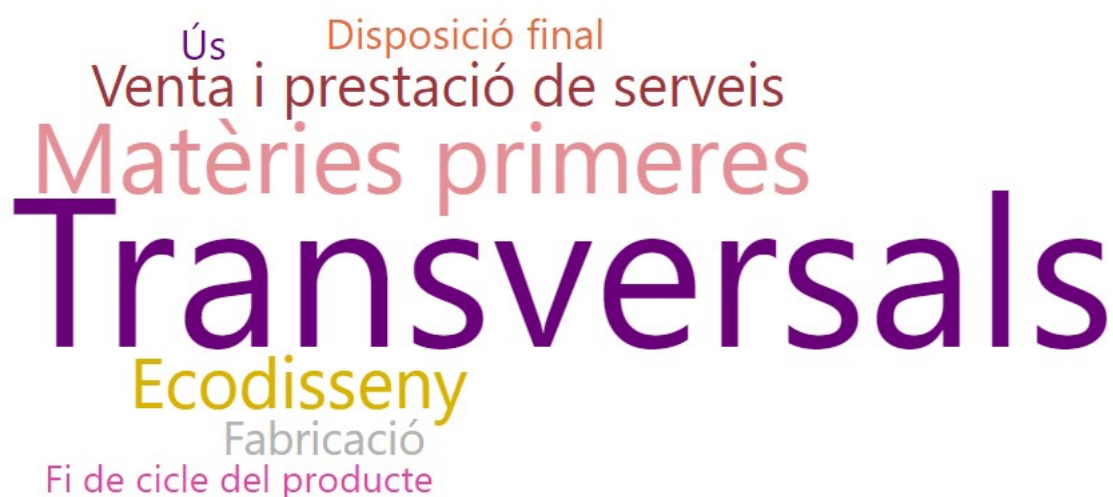

Font: elaboració pròpia

A les sessions d'energia, tèxtil, construcció, químic i materials es van agrupar les iniciatives segons la fase de la cadena de valor del sector (matèries primeres, ecodisseny, fabricació, venda i prestació de serveis, ús, fi de cicle del producte, disposició final o transversals). A la **Figura 14** es representa a través d'un núvol de paraules de les diferents fases de la cadena de valor, segons el nombre d'iniciatives que pertanyen a cada agrupació, incloent el grup d'iniciatives de caire transversal. Com es pot observar, les iniciatives transversals són el grup predominant, seguides per les iniciatives en la fase de matèries primeres, ecodisseny i venda i prestació de serveis. Per últim, consten les iniciatives corresponents a les fases de fabricació, ús, fi de cicle del producte i disposició final.

¹ Hi ha aportacions que poden estar relacionades amb més d'una temàtica

Figura 14. Fases de la cadena de valor segons la seva freqüència entre les aportacions

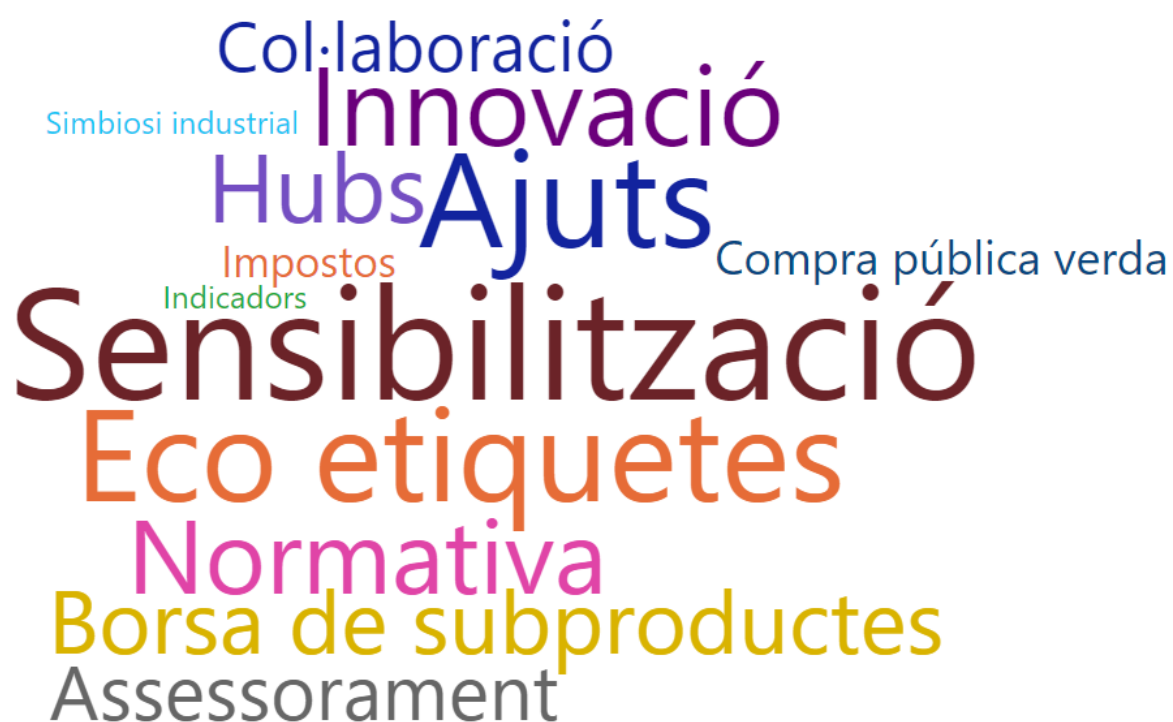
Font: elaboració pròpia

5.2. Temàtiques transversals

A través de tècniques d'anàlisi de text s'han identificat algunes paraules que es repeteixen freqüentment entre les aportacions. La **Figura 15** mostra un núvol de paraules de temàtiques transversals, amb diferent mida segons del nombre d'aportacions que hi estan relacionades². Utilitzant aquestes paraules, juntament amb les temàtiques transversals de les sessions (residus i formació i ocupació), s'ha identificat 7 grups de temàtiques transversals, i el nombre d'aportacions relacionades amb cada un d'ells (veure **Figura 16**). Les temàtiques transversals més freqüents són aquelles a les quals s'hi va dedicar una sessió sencera, residus amb 173 iniciatives relacionades i formació i ocupació, amb 140 iniciatives. Les dues següents temàtiques transversals a les quals corresponen més aportacions són temes relacionats amb instruments de l'administració pública (incloent mesures financeres com impostos o ajuts, compra pública i canvis de la normativa) i la conscienciació de la ciutadania (sensibilització i ecoetiquetes), concretament 90 i 79 aportacions respectivament. Molt aprop de sensibilització i ecoetiquetes es troba la col·laboració i sinèrgies entre empreses (incloent borsa de subproductes, simbiosi industrial, col·laboració públic-privada i assessorament a empreses), la qual acumula 76 aportacions. En últim lloc tenim l'agrupació de innovació, hubs i indicadors de circularitat, que compta amb 69 aportacions relacionades.

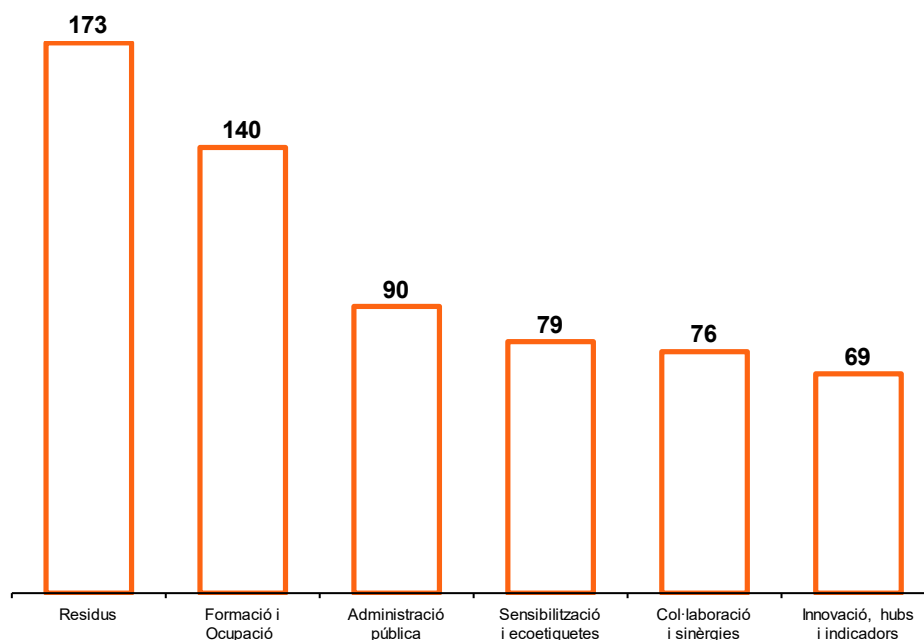
² Hi ha aportacions que poden estar relacionades amb més d'una temàtica

Figura 15. Temàtiques comuns segons la seva freqüència entre les aportacions

Font: elaboració pròpia

Figura 16. Accions proposades pels participants del procés participatiu per temàtiques transversals

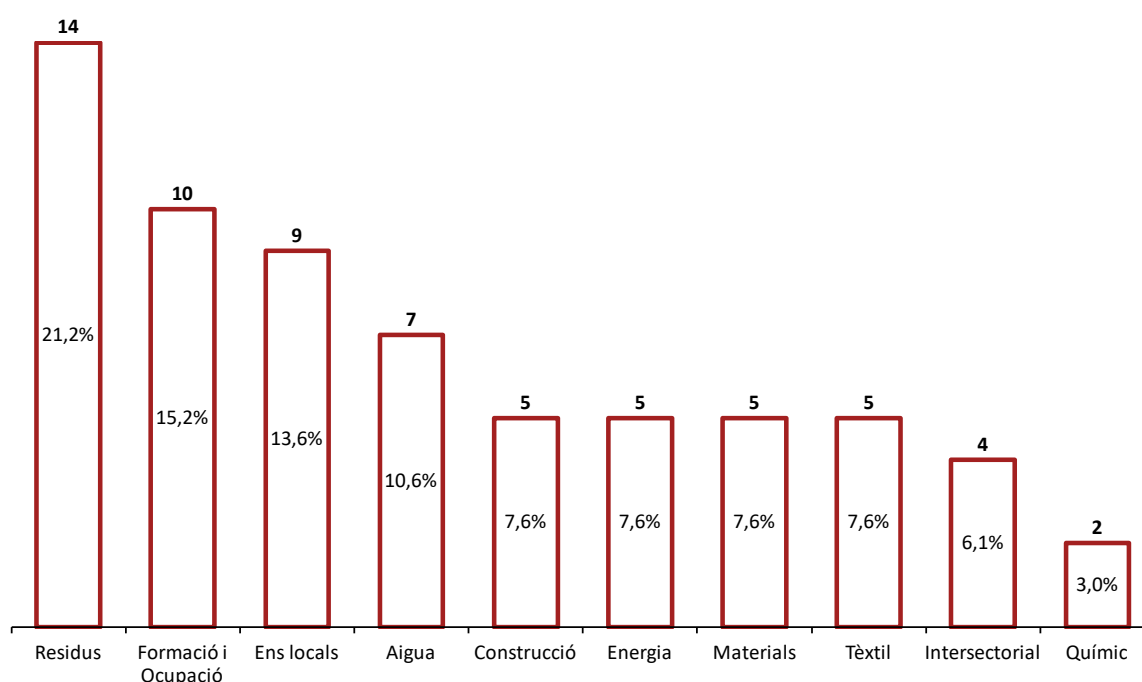

Font: elaboració pròpia

6. Avaluació de les sessions de debat

En total 66 participants van respondre els qüestionaris d'avaluació de les sessions de debat (veure **Figura 17**), dels quals 14 (un 21,2%) havien participat a la sessió de residus. De les sessions de formació i ocupació, ens locals i aigua van respondre el qüestionari 10, 9 i 7 participants respectivament. Les sessions de construcció, energia, materials i tèxtil, compten amb el mateix nombre de participants al qüestionari, un total de 5 (un 7,6%). Per últim, de les sessions intersectorial i químic, tant sols van respondre el qüestionari 4 i 2 participants respectivament.

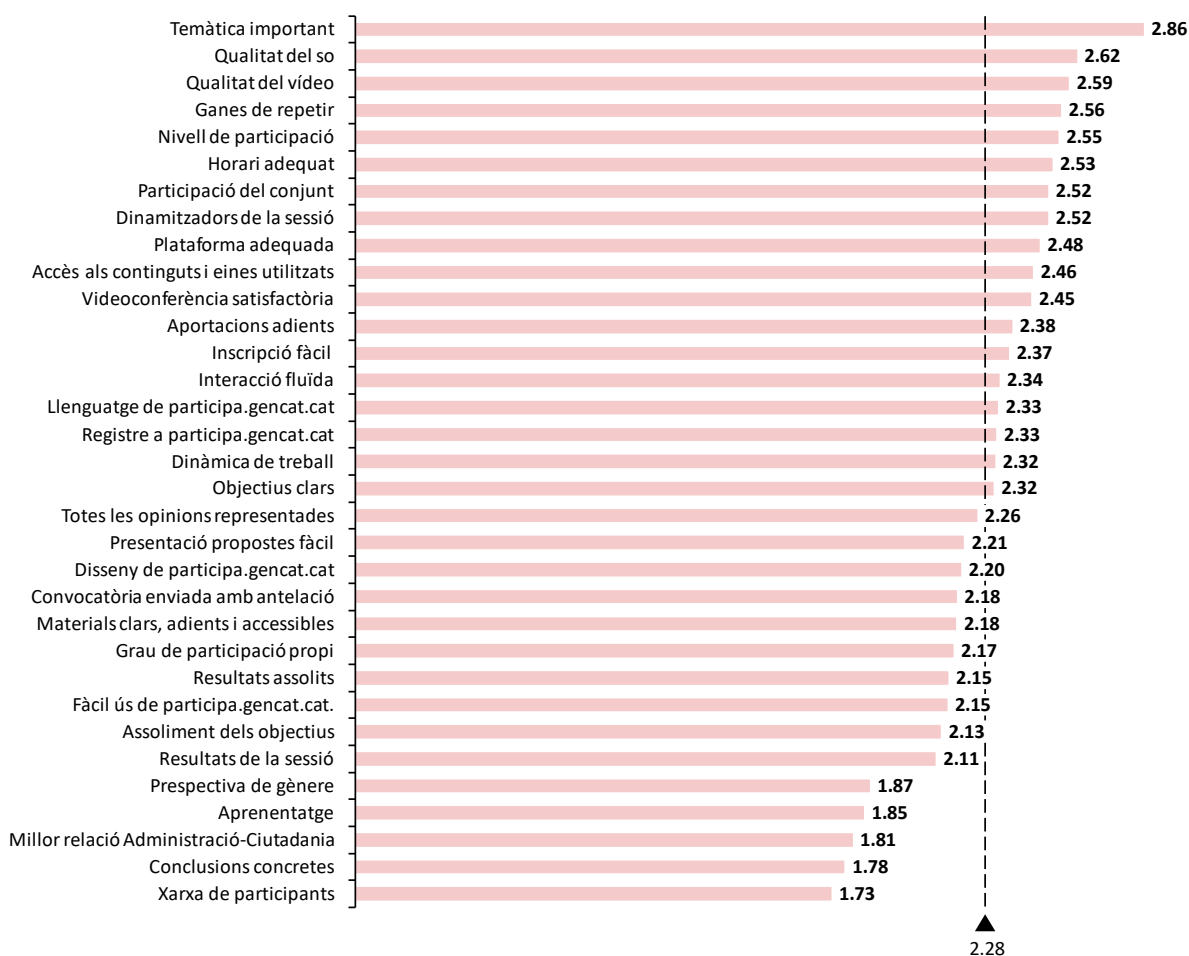
Figura 17. Nombre de participants al formulari d'avaluació de les sessions de debat segons la sessió assistida

Font: elaboració pròpia

Les qüestions plantejades al qüestionari d'avaluació eren de tipus test, i tenien 4 opcions: "Molt", "Bastant", "Poc" i "Gens". S'ha assignat un número a cada opció, que indica la puntuació atorgada pel participant respecte l'aspecte plantejat, des del 3 que correspon a la opció "Molt" fins al 0 que correspon a "Gens". **La nota mitjana global de l'avaluació ha estat un 2,28 sobre 3.** A la **Figura 18** s'indiquen les notes mitjanes de cada pregunta del qüestionari d'avaluació. La puntuació més alta va ser per la importància de la temàtica. També compten amb puntuacions altes les qüestions sobre la qualitat del so, vídeo, les ganes de repetir, el nivell de participació i l'horari. Van obtenir notes relativament baixes les preguntes sobre la perspectiva de gènere, l'aprenentatge de la sessió, la millora de la relació entre l'administració i la ciutadania, les conclusions obtingudes i la creació d'una xarxa entre els participants de la sessió.

Figura 18. Puntuació mitjana obtinguda de cada qüestió plantejada al formulari d'avaluació de les sessions de debat

Font: elaboració pròpia

La **Taula 22** mostra els aspectes a millorar del procés participatiu segons els participants al formulari d'avaluació de les sessions. Respecte a la videoconferència, s'han rebut 10 propostes de millora, 3 de les quals en comptes de ser aspectes a millorar són felicitacions i 4 de les propostes són sobre l'ús de la plataforma Miró (es proposa una explicació prèvia més detallada de la plataforma). Hi ha 5 aspectes de millora relatius al Portal web participagencat.cat, 3 de les aportacions proposen una millora de contingut i disseny de la web.

Taula 22. Aportacions de millora al formulari d'avaluació de les sessions

Objecte de millora	Aspectes a millorar
videoconferència	Incorporar Miro com eina un encert, potser una mica de <i>training</i> abans amb més detall per agilitzar els temps de participació en treballar els temes.
	Explicació prèvia a la conferència de la plataforma.
	Més facilitat per introduir text (a vegades no es podia).
	Impossible connectar-me a la plataforma Miro.
	Tot i que la dinàmica ha funcionat satisfactòriament, no tinc clar que hagi aportat valor per al full de ruta. Un dels punts crítics és que sorgeixen sempre les mateixes qüestions. Un altre és que les sessions sectorials poden portar a perdre la perspectiva transversal, necessària per impulsar l'economia circular a nivell de país.
	L'ús d'una plataforma de teleconferència i aplicacions que no fossin privades ni privatives, o si més no que fossin de codi obert.
	Res, us dono l'enhorabona per la plataforma Miro.
	La presentació inicial de PwC en ser 3 persones a la taula quedaven molt lluny.
	Cap, al contrari us dono enhorabona per l'ús de l'eina MIRO.
	Cap.
web participa.genc at.cat	Millorar la interacció amb els assistents
	Permetre descarregar convocatòria reunió
	El nom és massa llarg
	Llistat executiu dels processos participatius més tipus quadre de comandament: nom, estat, líder,...
	Poca informació disponible, el sistema d'avisos no era d'utilitat

Font: elaboració pròpia

Annex. Llistat d'organitzacions participants

A l'annex es presenta el llistat de d'organitzacions participants al llarg del procés participatiu (Veure la **Taula 23**).

Taula 23. Llistat de participants del procés participatiu

Llistat de participants
ACCIÓ, Agència per la competitivitat de l'Empresa
ACEA, Associació Catalana d'Aigües Envasades
ACITRE, Associació Catalana d'Instal·lacions de Tractament de Residus Especials
ACM, Associació Catalana de Municipis
AEI Tèxtils, Clúster de tèxtils de Catalunya
AEPSAT, Asociación Española de Productores de Sustancias para Aplicaciones Tensioactivas
AEQT, Associació Empresarial Química de Tarragona
AETRAC, Associació d'Empreses de Tractament de Vehicles fora d'ús de Catalunya
AFAQUIM, Asociación Española de Fabricantes de productos de Química fina
Agència de l'Habitatge de Catalunya – Generalitat de Catalunya
Aigües de Barcelona
AIPN, Associació Industrial per a la Producció Neta
Ajuntament de Barberà
Ajuntament de Barcelona
Ajuntament de Gavà
Ajuntament de Granollers
Ajuntament de Mataró
Ajuntament de Sabadell
Ajuntament de Sant Cugat del Vallès
Ajuntament de Tiana
Ajuntament de Viladecans
AMB, Àrea Metropolitana de Barcelona
ANGED, Asociación Nacional de Grandes Empresas de Distribución
Anthesis Lavola
ARCA, Associació d'iniciatives Rurals de Catalunya
Àrea de Desenvolupament Econòmic, Turisme i Comerç – Diputació de Barcelona
ASIT, Asociación Solar de la Industria Térmica
ASPAPPEL, Asociación Española de Fabricantes de Pasta, Papel y Cartón
Càtedra d'Economia Circular del Tecnocampus de Mataró-Maresme, Universitat Pompeu Fabra
CBC, Clúster Bionergia Catalunya
CCOC, Cambra de Contractistes d'Obres de Catalunya
CCOO, Comissions obreres
CCP, Centre Català del Plàstic
CCVOC, Consell Comarcal del Vallès Occidental
CED, Centre Espanyol de Detergència
CEEC, Clúster de l'Energia Eficient de Catalunya

CENFIM, Clúster del moble i de l'hàbitat de Catalunya
Centre tecnològic Beta – Universitat de Vic
CETAQUA, Centro Tecnológico del agua
Ciment Català, Agrupació de fabricants de ciment de Catalunya
Club EMAS, Associació d'organitzacions registrades en Catalunya
Clúster del Packaging
CMES, Col·lectiu per a un nou model Energètic i Social Sostenible
COAMB, Col·legi d'Ambientòlegs de Catalunya
Col·legi d'Arquitectes de Catalunya – Agrupació Arquitectura i sostenibilitat
Col·legi d'Economistes de Catalunya
COMPOSTCAT, Associació de Plantes de Compostatge de Catalunya
Consell General de Cambres de Catalunya
Consorti per al Tractament de Residus Sòlids Urbans del Maresme
CWP, Catalan Water Partnership
Departament d'educació, Generalitat Catalunya
Departament del medi ambient, UGT Catalunya
Diputació de Barcelona
Diputació de Girona
DIPUTACIÓ DE LLEIDA
Diputació de Tarragona
Direcció de Qualitat de l'Edificació i Rehabilitació de l'Habitatge
DTES, Departament de Territori i Sostenibilitat - Agència de Residus de Catalunya
Ecovidrio
Endesa
ESADE CREÁPOLIS
EURECAT, Centre tecnològic de Catalunya
FEDEQUIM, Federació Empresarial Catalana del sector Químic
FITEX - Fundació Privada per a la Innovació Tèxtil
Fundació BCN Formació Professional
Fundació ENT
GGE, Grup de Gestors Energètics
GRC - Gestora de Runes de la Construcció
Gremi d'àrids de Catalunya
Gremi de Recuperació de Catalunya
Hormicon SA
ICAEN, Institut Català d'Energia
ICTA-UAB, Institut Català de Ciència i Tecnologia Ambientals
Inèdit, S.L.
Innovi, Clúster Vitivinícola Català
INTEXTER, Institut d'Investigació Tèxtil i Cooperació Industrial de Terrassa
ITEC, Institut de Tecnologia de la Construcció
Laboratorio Ecoinnovación, Fundación Forum Ambiental (FFA)
MATERFAD, Centro de materiales de Barcelona
PIMEC, Micro, petita i mitjana empresa de Catalunya
Roba amiga cooperativa
Simbiosi Industrial, S.L.

Siner Plataforma de Recursos, SL
SOC, Servei d'Ocupació de Catalunya – Generalitat de Catalunya
SUD Renovables
UAB, Universitat Autònoma de Barcelona
UGT, Unió General de Treballadors
UPC, Universitat Politècnica de Catalunya
Xarxa de ciutats i pobles cap a la sostenibilitat - Diputació de Barcelona

Font: elaboració pròpia